

September 2021

Zgornjesav'c

Glasilo Občine Kranjska Gora | Letnik 20 | Številka 9 |

SEMENARSTVO
Kako pridelati kakovostno seme

Milša Pušenjak

www.gorenjski-glas.si

Zdravo pridelovanje rastlin se prične z zdravim in kakovostnim semenom. Zato je nujno, da dobro poznamo rastline in pridelavo semen. S pomočjo brošure bomo spoznali tehnološke postopke in si pridelali seme za domač vrt, pa tudi za prodajo ob upoštevanju zakonskih določil.

22
EUR

* poština

200 strani, mere: 17 x 23,5 cm, brošura

Brošuro lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Visoke grede
— čez vse leto

LEDENJAK — SAJENJE — POBIRANJE PRIDELKOV

www.gorenjski-glas.si

V visoki gredi lahko gojimo zelenjavo preprosto in udobno. S tunelom iz folije ali pokrovom za toplo gredo na najmanjši površini tudi v jeseni in pozimi lahko sami nekaj pridelamo. V knjigi so ideje za zasaditve in nego od preprostih kombinacij pa vse do zahtevnih različic – s 15 vzorčnimi gredami za preproste dodatne posevke.

Zgodnja 111 dolga letina

10
EUR

* poština

80 strani, mehka vezava z zavihki, format: 214 x 172 mm

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

REJA OVC IN KOZ

Marjeta Ženko

www.gorenjski-glas.si

V priložniku je strnjeno in praktično opisana reja ovc in koz pri nas. Poglavlja v knjigi: zakaj reja drobnice, osnovne fiziološke značilnosti ovc in koz, obnašanje ovc in koz, izbira pasme ovc, nakup in obnova plemenske črede, ureditev pašnika, pridelava krme, posebnosti v prehrani drobnice, prehrana mesnih in mlečnih ovc in koz, opravila pri ovcah in kozah, ...

ZALOŽBA KMEČKI GLAS

14
EUR

* poština

136 strani, mere: 17 x 23,5 cm, brošura

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Moj SADOVNJAK

Raman Mavec

www.gorenjski-glas.si

Knjiga za vse ljubiteljske sadjarje. Predstavljene so sajenje, cepljenje, rez dreves in pomlajevanje starih dreves, bolezni in škodljivci ter varstvo sadnega drevja. Marsikatero bolezen in škodljivca je v domačem sadovnjaku mogoče omejiti ali celo zatreti s pravnimi agrotehničnimi ukrepi, v nekaterih primerih pa brez uporabe kemičnih sredstev ne gre.

21
EUR

* poština

160 strani, mere: 17 x 23,5 cm

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Na naslovnici: Prvi Spartan Race v Sloveniji so organizirali v Kranjski Gori.
Foto: Dino Š. Jugovac

Zgornjesavc 09

ZGORNJESAVC, ISSN 1580-7991
Ustanovitelj glasila:
Občina Kranjska Gora, Kolodvorska 1b,
4280 Kranjska Gora

Pravice izdajatelja izvaja:
Gorenjski glas,
časopisno podjetje, d. o. o., Kranj,
Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj

Odgovorna urednica:
Suzana Podgoršek Kovacič,
041/262 811,
suzana.kovacic@g-glas.si

Namestnica odgovorne urednice:
Marjana Ahačič, 031/352 514,
marjana.ahacic@g-glas.si

Novinarka:
Urša Peternel, 041/570 942,
ursa.peternel@g-glas.si

Tehnični urednik: Grega Flajnik
Oblikovanje: Matjaž Švab
Lektorica: Maja Stržinar

Oglasno trženje:
Mateja Žvižaj 041/962 143,
04/201 42 48,
mateja.zvizaj@g-glas.si

Priprava za tisk:
Gorenjski glas, d. o. o., Kranj

Tisk: Delo, d. o. o, Tiskarsko središče,
Dunajska 5, 1000 Ljubljana

Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o.,
Slomškov trg 10, 2500 Maribor

Zgornjesavc izhaja enkrat mesečno
v nakladi 19.230 izvodov, prejemajo ga
vsa gospodinjstva in drugi nosilniki
občine Kranjska Gora, priložen je tudi
izvodom Gorenjskega glasa.

IZ VSEBINE

STRAN 6

V načrtu tudi gradnja
krožišča v Podkorenu

STRAN 8

Prostofer pomaga
starejšim s prevozi

STRAN 9

V kampih zadovoljni
s sezono

STRAN 12

Bogat in raznolik program
Aljaževih dni

STRAN 14

Zlata maturantka
Medeja Troha

STRAN 17

Film Zgodbe iz kuhinje iz
serije Filmi pod lipo

STRAN 20

Največ težav in škode
imajo rejci drobnice

STRAN 24

Odlični rezultati letošnje
Kranjskogorske desetke

STRAN 26

Tekaško-gorniški dan
v Mojstrani

Otroke so v šoli letos še posebej težko čakali

V sredo, 1. septembra, je znova zazvonil šolski zvonec, še prav poseben dan je bil to za prvošolce na obeh osnovnih šolah v kranjskogorski občini.

KARMEN SLUGA, SUZANA P. KOVAČIČ

Prvega septembra so prag OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora pogumno prestopili 204 šolarji. Učitelji, strokovni delavci in ravnatelj so jih sprejeli na šolskem igrišču, od koder so odšli v matične učilnice, kjer so dobili navodila na prihajajoče šolsko leto. Sreda pa je bil prav gotovo poseben dan za 22 prvošolcev. Ti so z nestrpnostjo pričakovali pomemben dan v življenju, pred šolo pa so jih prav tako polni pričakovanj pričakali ravnatelj Milan Rogelj, razredničarka Barbara Puš, druga učiteljica Tjaša Oven ter strokovni delavki Tina Kralj in Martina Vrabc. Po pozdravnem nagovoru so otroke v posebej zanje pripravljenem okviru fotografirali ob vstopu v šolo, nato pa so si skupaj s starši ogledali še predstavo s Piko Nogavičko in se posladkali s torto. »Z velikim veseljem in popolnoma drugačnim žarom smo letos pričakali vse naše učence in otroke v vrtcu. Tudi otroci so po lanskem popolnoma drugačnem šolskem letu zaradi epidemije covid-19 radi prišli nazaj v šolske klopi,« je misli strnil Rogelj, ki je pohvalil tudi dobro sodelovanje z Občino Kranjska Gora, ki poskrbi, da gredo vsi šolarji lahko na tabore, na šole v naravi ...

Kot se za prvi šolski dan spodobi, so poskrbeli tudi za varne šolske poti, na obisk pa sta prišla tudi policistka Gordana Hrvačanin in kandidat za policista Luka Kesić, ki sta otrokom nadela rumene rutke.

Na novo šolsko leto so se v Kranjski Gori pripravljali že od pomladi, pletli so opravili tudi nekaj vzdrževalnih del. V vrtcu v Kranjski Gori so prenovili sanitarije za vzgojiteljice ter za dve igralnici kupili nove omare. V šoli so zvočno izolirali jedilnico, prebelili hodnike v zgornji avli ter avli pri razredni stopnji.

Sprejem prvošolcev v OŠ 16. decembra Mojstrana ... / Foto: Primož Pičulin

... in v OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora / Foto: Karmen Sluga

V hram učenosti so v sredo vstopili tudi prvošolci OŠ 16. decembra Mojstrana, kjer so jim najprej pred šolo pripravili lep sprejem. Pozdravni nagovor je imela ravnateljica Darja Pikon, potem so se prvošolci odpravili v razred, kjer jih je prijazno pozdravila razredničarka Vesna Režonja in jim prebrala pravljico. Obiskala jih je tudi policistka Sandra Ronner iz Policijske postaje Kranjska Gora, prvošolcem razdelila rumene rutke in jim povedala nekaj o varnem obnašanju na šolski poti. Nagovorila je tudi starše in jih opomnila, naj na območju šol in vrtcev vozijo posebej previdno, da naj bodo otroci v avtu pripeti z varnostnim pasom ...

V novem šolskem letu imajo devet prvošolcev (eden pa se šola od doma), a že v prihodnjem šolskem letu pričakujejo močnejšo generacijo s sprejemom 23 prvošolcev. Na šoli je skupaj 193 učencev v desetih oddelkih, v vrtcu so 103 otroci v šestih oddelkih (en oddelek več kot lani), ki pa so zapolnjeni do zadnjega mesta. Štirje oddelki so v starem delu vrtca, dva oddelka pa v šoli, kajti poteka gradnja prizidka k vrtcu v Mojstrani. Že se veselijo nove pridobitve!

Šolsko leto se je začelo po modelu B, kar pomeni, da so učenci pri pouku, na šoli pa morajo upoštevati vsa preventivna higienska priporočila NIJZ.

Drage občanke, spoštovani občani

Preživeli smo toplo poletje, na roko nam je šlo tudi rahljanje protikoronskih ukrepov, tako smo lahko izpeljali vsaj nekaj poletnih prireditev in dogodkov širom občine. Vsi smo lahko opazili, da smo ljudje družabna bitja in nam druženje s sočlovekom ter obisk prireditev po vseh teh dolgih mesecih ukrepov resnično manjka. Moje čestitke naj gredo na tem mestu turističnemu in kulturno-umetniškemu društvu Jaka Rabič, obema z Dovjega in Mojstrane, ki sta kljub ukrepom izvedla že 29. Aljaževe dneve. Vsi dogodki v vseh štirih dneh so preseglji pričakovanja in navdušili obiskovalce. Čestitam.

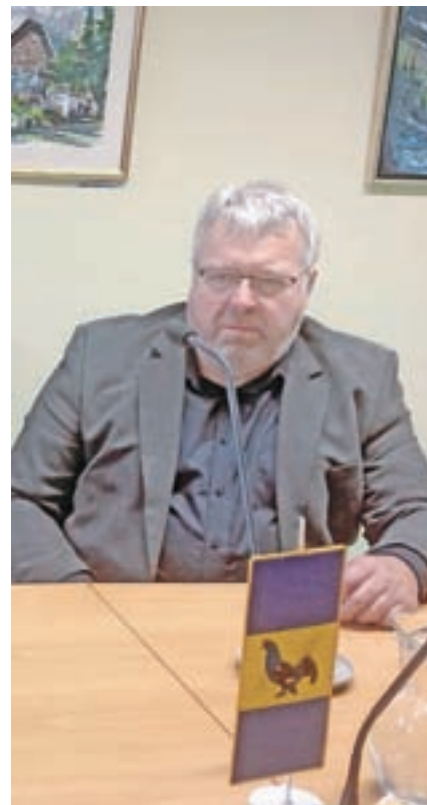
Tudi obisk naših krajev je bil čez poletje proti pričakovanjem odličen in verjamem, da bo tako ostalo tudi v jesenskem času, ki prihaja. Naj ob tem omenim in vas povabim na ogled še dveh velikih prireditev konec tedna, to sta 42. Juriš na Vršič in že tradicionalni Goni Pony. Obe prireditvi bosta potekali v soboto, 4. septembra.

Prav čas, ko se v dolinah pod Triglavom začnejo v zlate barve odevati prvi macesni, je tudi čas, ko se v obeh naših šolah spet oglasi šolski zvonec. Ta čas bomo na poteh, ki vodijo proti šolam, ponovno začeli srečevati naše najmlajše občane, ki bodo začeli novo poglavje svojega življenja. Njim, njihovi-

vim novim učiteljem in staršem želim čim manj stresno in čim bolj veselo obdobje, voznike in druge udeležence v prometu pa pozivam k previdnosti predvsem v okolici šol in spoštovanju navodil policistov, gasilcev in drugih, ki bodo skrbeli za varnost malčkov prve dni šolanja.

V veliko veselje mi je dejstvo, da konec jeseni zaključujemo gradnjo novega večjega vrtca v Mojstrani, ki bo s svojo zasnovo in umestitvijo bistveno dvignil kvaliteto bivanja najmlajše populacije in zagotovil dobre delovne pogoje zaposlenim. Po celi občini potekajo investicije v različno infrastrukturo, vendar pa na občini komaj čakamo na gradbeno dovoljenje za parkirišče z velikim otroškim igriščem na Dovjem, ki bo tako že v jeseni ali najkasneje na pomlad dobilo prepotrebno igrišče za mlade.

Več o posameznih investicijah, o pravkar končani sanaciji zajetja Jurež pa o začetni sanaciji skoraj celotne cestne infrastrukture v Radovni, asfaltiranju ceste ter sistemu umirjanja prometa v dolino Vrat, o ureditvi celotnega Podkorena, kanalizacijskem vodu Jasna Petacov most in obnovi te iste ceste ter še veliko več pa vam povem v posebni oddaji v drugi polovici septembra na naši lokalni ATM TV, če bo le mogoče in

bodo pogoji za izvedbo, pa tudi na zborih krajanov jeseni.

Miren prehod v jesen vam želim, tistim s službami in delom v turizmu pa kak dan zasluženega počitka v mesecu, ki prihaja.

Vaš župan Jani Hrovat

Cepljenje brez naročanja v Kranjski Gori

... bo v četrtek, 16. septembra, v zdravstveni postaji v Kranjski Gori.

SUZANA P. KOVAČIČ

Cepljenje proti covidu-19 brez predhodnega naročanja je v več terminih potekalo že avgusta. V sredo, 25. avgusta, so v gasilskem domu v Mojstrani cepili 106 ljudi, v četrtek, 26. avgusta, v zdravstveni postaji Kranjska Gora okoli 119. Od tega jih je na obeh lokacijah skupaj približno polovica prejela prvi odmerek cepiva. Cepljenje brez naročanja bodo znova organizi-

rali v četrtek, 16. septembra, v zdravstveni postaji v Kranjski Gori. Od 14. do 15. ure bo na voljo cepivo Janssen (Johnson&Johnson), od 15. do 16. ure bodo cepili z drugim odmerkom cepiva Comirnaty (Pfizer). Kot so pojasnili v Zdravstvenem domu (ZD) Jesenice, bodo od 15. do 16. ure, če bi kdo želel, cepili tudi s prvim odmerkom Pfizerjevega cepiva, vendar bo cepljeni potem po drugi odmerek cepiva prišel v ZD Jesenice.

Odrpto cepljenje v več septembrskih terminih poteka tudi v ZD Jesenice, kjer na cepljenje dodatno vabijo tudi tiste, ki se prijavijo na portalu zVEM. "Otroci med 12. in 15. letom starosti se cepljenja udeležijo v spremstvu staršev (zaradi podpisa izjave o cepljenju). Pri osebah nad 18. let starosti je možna tudi kombinacija cepiv AstraZeneca/Pfizer," so sporočili. Delež polno cepljenih nad 18. let je v občini Kranjska Gora približno 45-odstoten.

V načrtu tudi gradnja krožišča v Podkorenu

Za novozgrajeno krožišče v Kranjski Gori sledi še komisijski pregled, na Direkciji RS za infrastrukturo so predstavili tudi nekaj informacij o načrtovanem krožišču v Podkorenu in ureditvi priključka z avtoceste na vstopu v Dolino.

SUZANA P. KOVAČIČ

V pripravi je že razpisna dokumentacija za izbor izvajalca za gradnjo krožišča v Podkorenu. "Če bo javno naročilo potekalo brez težav, pričakujemo, da bi gradnjo začeli spomladi 2022. Občina Kranjska Gora bo sofinancirala gradnjo nove priključne lokalne ceste, ki predstavlja četrti krak krožnega krožišča. Gradbena dela so po projektantskem predračunu ocenjena na 0,6 milijona evrov. V sklopu izdelave projektne dokumentacije za ureditev krožišča je bila izdelana tudi prometna študija optimalne ureditve in dimenzioniranje krožišča v več variantah. Glede na izdelane zaključke, upoštevajoč prometno-tehnične elemente, prometnovarnostni vidik, umestitve krožišča v prostor, posege na zemljišča ter ocene investicije, je bila izbrana varianta rekonstrukcije krožišča v krožno krožišče," so sporočili iz Službe za odnose z javnostmi Direkcije Republike Slovenije (RS) za infrastrukturo. Iz vidika varnosti in prometnih to-

Za ureditev krožišča v Kranjski Gori je bila podpisana pogodba v vrednosti 362.354,42 evra. "Od tega je delež Direkcije RS za infrastrukturo 271.179,58 evra in delež Občine Kranjska Gora 91.174,84 evra. Dela na objektu so zaključena. Sledi še komisijski pregled in prevzem izvedenih del," so povedali na direkciji. / Foto: Tina Dokl

kov je v načrtu tudi rekonstrukcija krožišča z avtoceste na regionalno cesto ob vstopu v Dolino. "Projekt za izvedbo (PZI) za ureditev krožišča na stičišču regionalnih cest in priključka Jesenice zahod (Hrušica) je predan

v recenzijo. Krožišče je projektirano kot trikako semaforizirano krožišče. Po zaključku recenzije sledijo odkupi zemljišč, sklenitev sporazuma o sofinanciranju z občino ter nato razpis za gradnjo."

Sredstva za obnovo koč

Gospodarsko ministrstvo je v okviru Javnega razpisa za podporo planinski športni in rekreacijski infrastrukturi dodelilo 3,9 milijona za obnovo ali energetske sanacije enainvajsetih planinskih koč. Podprli bodo deset projektov v Kohezijski regiji Vzhodna Slovenija v vrednosti 1,9 milijona evrov in enajst projektov v regiji Zahodna Slovenija v vrednosti skoraj dva milijona evrov. Sredstva bodo vlagatelji porabili za kritje upravičenih stroškov v letošnjem in prihodnjem letu. V okviru razpisa je predvideno še eno odpiranje vlog 1. oktobra, za drugo odpiranje je na voljo še dobrega 1,1 milijona evrov. **S. K.**

Rešitev šele odprtje druge predorske cevi

Večkilometrski zastoji na gorenjski avtocesti pred predorom Karavanke so v letošnjem poletju povzročili veliko slabe volje tako med Jeseničani kot domačini iz Doline, ki so tudi za več ur obtičali v koloni razbeljene pločevine. Ker so mnogi za obvoz izbrali Jesenice, so se tudi te v prometnih konicah spremenile v stoječo kolono. Rešitev naj bi prineslo šele odprtje druge cevi predora Karavanke. Izkop intenzivno poteka, turški izvajalec Cengiz je do začetka tega tedna izkopal 1285 metrov globoko; vsak teden napredujejo za približno petdeset metrov, so nam povedali na Darsu. Dolžina slovenskega odseka je sicer 3546 metrov, avstrijskega pa 4402 metra, Avstrijci naj bi svoj del izkopal že do konca tega meseca. Na naši strani se je zaradi zapletov pri izbiri izvajalca pogodbeni rok zavlekel in poteče maja 2025, v ta rok pa je vključena tudi izvedba elektro-strojne opreme predora, za kar sta se slovenska in avstrijska stran že dogovorili, da razpis za izvajalca za celoten predor izvede ASFINAG. Po odprtju nove cevi sledi še dveletna obnova stare, zato bo promet v tem času še vedno potekal po eni, a mnogo varnejši novi predorski cevi, pravijo na Darsu. **U. P.**

V Zgornji Radovni obnavljajo lokalne ceste

Občina Kranjska Gora investira v obnovo lokalnih cest v Zgornji Radovni, za štiri odseke cest pa bo sredstva zagotovila država iz pripadajočih sredstev parkovnim lokalnim skupnostim.

SUZANA P. KOVAČIČ

V Zgornji Radovni je Občina Kranjska Gora že lani s pomočjo sredstev parkovnim občinam izvedla projekt preplastitve dela lokalne ceste na območju Biščkovega klanca. Redno se izvajajo vzdrževalna dela na vseh lokalnih cestah, toda, kot so pojasnili na občini, po vsakem obilnejšem nalivu nastanejo nove poškodbe. Zaradi tega

prosijo za razumevanje in potrpljenje. Dostop do hiš in intervencijske službe bo omogočen.

Iz občine so sporočili, da bodo letos v Zgornji Radovni asfaltirali še štiri odseke lokalnih cest, za kar pa bo sredstva zagotovila država iz pripadajočih sredstev parkovnim lokalnim skupnostim. Sredstva se zagotovijo na posebni proračunski postavki v finančnem načrtu ministrstva za okolje in

Po obilnejših nalivih pride do poškodbe cest, zato so se na občini odločili, da bodo večino lokalnih cest v Zgornji Radovni asfaltirali. / Foto: Tina Dokl

"V iskanju rešitve vse večje problematike parkiranja tudi v dolini Zgornje Radovne in Krme se je pokazal zasebni interes za zagotovitev zemljišča, kjer bi lahko uredili večje število parkirišč in delno razbremenili cesto v Krmo. Pogovori bodo stekli in upamo, da v doglednem času rešimo tudi ta problem," je pojasnil podžupan Občine Kranjska Gora Bogdan Janša.

so se tudi odločili, da bodo glavnino lokalnih cest asfaltirali. Strošek lanske investicije je 124.463,02 evra, kar vključuje projekt, nadzor in izvedbo. V letu 2021 sanacijo izvaja podjetje Mapri Proasfalt, ki naj bi dela zaključil predvidoma do 17. oktobra letos. V času del je uporaba ceste motena, zato

prostor. Občini Kranjska Gora v letu 2021 pripada 12,70 odstotka strukturnega deleža v vrednosti 658.247 evrov. Na območju Zgornje Radovne je sicer problem pomanjkanja parkirnih mest, na občini v prihodnje načrtujejo ustrezno ureditev parkirišč(a). V zadnjih letih se je namreč zelo povečal

pritisk obiskovalcev, ki svoja motorna vozila pogosto puščajo po kmetijskih zemljiščih in ob hišah. Pozimi včasih zaparkirajo dovoze, tako da domačini ne morejo s svojimi vozili v službo. Dolgoročno bo treba urediti tudi hūdourniške vode, sanitarije za kolesarje oziroma neke vrste počivališča zanje, kajti sedaj so razkropljeni po travnikih, kar lastnikom povzroča škodo, nekateri žal puščajo tudi odpadke.

Jeseniški mamograf ponovno deluje

Mamograf v mobilni enoti presejalnega programa za raka dojke DORA, ki stoji ob Splošni bolnišnici Jesenice in ki je bil nekaj časa okvarjen, ponovno deluje. Kot so sporočili, jim je uspelo odpraviti tehnično težavo na aparatu in od minulega ponedeljka ponovno slikajo vse naročene ženske. "Vabimo, da se ženske udeležijo presejalne mamografije, s katero odkrivamo raka dojke na začetni stopnji, ko je zdravljenje boleznih lahko zelo uspešno," so sporočili iz programa Dora. **U. P.**

Gorenjska proga spet odprta, a vlaki vozijo počasneje

Po prenovljeni gorenjski železniški progi med Jesenicami in Kranjem so 23. avgusta ponovno začeli voziti tudi lokalni vlaki. Progo, ki je bila zaradi obnove zaprta od novembra lani, so konec julija najprej odprli za mednarodni in tovorni promet, medtem ko so namesto lokalnih vlakov še vedno izvajali nadomestni avtobusni prevoz. Proga je zdaj v celoti odprta, a dela na odseku med Jesenicami in Lescami še niso zaključena. Zato imajo vlaki precejšnje zamude, so nas opozorili bralci. Na Slovenskih železnicah so pojasnili, da na odseku med postajama Lesce Bled in Jesenice potekajo zaključna dela, ki zahtevajo omejeno hitrost vlakov, na posameznih odsekih ti lahko vozijo le s hitrostjo 30 kilometrov na uro. "To ob dejstvu, da gre za enotirno progo, kjer vlaki vozijo v obe smeri po enem tiru, povzroča tudi zamude v potniškem prometu," so potrdili na Slovenskih železnicah in dodali, da pričakujejo, da bo v drugi polovici septembra počasna vožnja odpravljena. **U. P.**

Prostofer pomaga starejšim s prevozi

V slabih osmih mesecih letošnjega leta so 'prostoferji' občine Kranjska Gora opravili 65 prevozov, največ do bolnišnic. Potrebno pa je upoštevanje preventivnih higienskih priporočil zaradi covid-19.

SUZANA P. KOVAČIČ

Občina Kranjska Gora že kar nekaj časa sodeluje v Prostoferu, projektu Zlate mreže, ki povezuje starejše osebe, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, s starejšimi aktivnimi vozniki. Prostovoljni šofer je lahko vsak, ki ima veljavno vozniško dovoljenje in je pripravljen pomagati tistim, ki prevoze potrebujejo.

Prostofer je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših, ki starejšim omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov ... Če se želite dogovoriti za prevoz, pokličite v klicni center na brezplačno številko 080 10 10. Trenutno število 'prostoferjev' v kranjskogorski občini je osem, od tega ena ženska. Od 1. januarja letos do 24. avgusta so opravili 65 prevozov, od tega 32 do bolnišnic, 31 do zdravstvenega doma in dva do lekarne.

Iz Zlate mreže so sporočili, da trenutno ostajajo v veljavi vsa dosedanja

priporočila NIJZ za zamejevanje novega koronavirusa, tako voznik kot uporabnik morata imeti v vozilu zaščitno masko, obvezno je tudi razkuževanje rok pred vstopom v vozilo. V primeru, da je na dan več kot en prevoz, je pred vsako naslednjo vožnjo treba prezra-

čiti vozilo. Prevoz ne sme združevati uporabnikov iz različnih gospodinjstev. Občina Kranjska Gora je od Zlate mreže prejela tudi obvestilo s priporočilom NIJZ, da naj bi vozniki prostovoljci izpolnjevali pogoj PCT (ni še obveza, se pa to lahko spremeni).

Za namen projekta Prostofer je Občina Kranjska Gora že spomladi kupila nov in zmogljivejši električni avto, Renaultov model Zoe. / Foto: Občina Kranjska Gora

Pobuda za osvetlitev križišča

SUZANA P. KOVAČIČ

V lanskem letu je Direkcija Republike Slovenije (RS) za infrastrukturo izvedla širitev ceste in izgradnjo levega zavičajnega pasu pri Savškem mostu, na križišču ceste R1-201 pred Mojstrano. Gre za prometno zelo frekventen del, v bližini so tudi informacijska točka Topolino, kolesarska steza, pešpot in nekaj stanovanjskih hiš. "Na Občini Kranjska Gora smo se odločili, da skupaj z Direkcijo RS za infrastrukturo nadaljujemo projekt in da se zagotovi osvetlitev omenjega križišča. Menimo, da bomo s tem izboljšali prometno varnost tako vseh udeležencev v prometu kot tudi stanovalcev ob tem križišču. Pogovori z direkcijo so že stekli, tako da se lahko nadajamo rešitvi tega problema," je pojasnil kranjskogorski podžupan Bogdan Janša.

Gre za prometno zelo obremenjen odsek, kar se je pokazalo tudi v minuli glavni turistični sezoni. / Foto: Tina Dokl

V kampih zadovoljni s sezono

Letošnjo sezono je v kampih poleg vremena krojila še epidemija koronavirusne bolezni. Kljub temu se tako v Kampu Špik v Gozdu - Martuljku kot v Kampu Kamne na Dovjem lahko pohvalijo z boljšim obiskom kot lani, sploh na vrhuncu poletja v sredini avgusta.

MARJANA AHAČIČ

Vrhunec poletja in vroče vreme sta številne ljubitelje preživljanja počitnic v naravi privabila v kampe, ki so bili sredi avgusta po vsej Zgornji Gorenjski polni skoraj do zadnjega kotička, ponekod celo čez.

TRETIJNO VEČ KOT LANI

V Kampu Špik sezono že ocenjujejo kot dobro, saj so do konca avgusta beležili kar za okoli trideset odstotkov gostov več kot v enakem obdobju lani, s čimer se približujejo številkam iz predkoronskega leta 2018. Razmere so v drugi polovici avgusta za krajše obdobje celo presegle tiste iz rekordnega leta 2019: če je bila še na nedeljo pred velikim šmarnom v kampu zasedena le dobra polovica kapacitet, se je s ponedeljkom, ko se je vreme izboljšalo, vse spremenilo: že prvi dan v tednu so bili polni do zadnjega kotička in tako je ostalo vse do konca naslednjega tedna, je stanje opisal vodja kampa v Gozdu - Martuljku Rado Urevc.

V tem največjem kampu v Zgornjesavski dolini to poletje počitnikuje okoli petdeset odstotkov domačih gostov, med tujci je največ Nemcev, v kampu pa povprečno ostajajo od dva do tri dni. »Če bo lepo vreme, bi tudi v septembru lahko beležili dober obisk. Kot vedno je v kampu vse odvisno od vremena, sedaj pa seveda tudi od epidemije,« je še povedal Urevc.

LETOS SPET VEČ TUJCEV

Tudi v Kampu Kamne na Dovjem je bila letošnja sezona boljša od lanske, je povedala Ana Voga, ki vodi ta priljubljeni družinski kamp. "Zdaj že lahko rečemo, da je seveda slabša kot tista iz let od 2015 do 2019, a

Tako v Kampu Špik kot v Kampu Kamne pričakujejo, da bodo gostje, če bodo razmere v zvezi z epidemijo to dopuščale in bo vreme lepo, prihajali tudi jeseni. / Foto: Tina Dokl

obenem vendarle tudi boljša kot lani. In če smo imeli lani ogromno domačih gostov, je bilo letos spet več tujcev, predvsem Čehov in Nemcev pa tudi Poljakov in Madžarov. Slovenci so, kot kaže, že odhajali na morje, pa tudi naših tradicionalnih gostov – Italijanov, Francozov, Špancev in Nizozemcev – je bilo manj; verjetno so zaradi razmer, povezanih z epidemijo, ostajali bližje domu," je povedala in dodala, da jo izredno veseli veliko število 'povratnikov', gostov, ki so lani prišli prvič, se navdušili nad

Sploh Slovenci pred odhodom običajno počakajo na aktualno vremensko napoved, in če ta vsaj malo kaže na dež, ostajajo doma. Sicer pa bodo jesenski del sezone tudi letos ob vremenu krojile razmere, povezane z epidemijo covida-19 oziroma z njo povezani ukrepi.

slikovitim kampom in se letos spet vrnili. Zanimivo je tudi to, da je bila večina njihovih gostov opremljena s potrdilom, da so cepljeni.

PREVIDNO OPTIMISTIČNI ZA JESEN

Tudi na Dovjem so največ gostov zabeležili od 5. do okoli 20. avgusta, ko je bil kamp skoraj popolnoma zaseden, te dni, ko je že počasi čutiti prihod jeseni, pa je polnega približno polovica kampa.

Kot še pravi Ana Voga, pričakujejo, da bodo, če bo le lepo vreme, gostje prihajali še globoko v jesen, sploh ob koncih tedna. Je pa res, še pravi, da je težko karkoli napovedovati, saj se turisti zdaj bolj kot kdajkoli za dopust ali odih odločajo v zadnjem hipu.

Sploh Slovenci pred odhodom običajno počakajo na aktualno vremensko napoved, in če ta vsaj malo kaže na dež, ostajajo doma. Sicer pa bodo jesenski del sezone tudi letos ob vremenu krojile razmere, povezane z epidemijo covida-19 oziroma z njo povezani ukrepi.

Nemški novinar piše o naših krajih in ljudeh

Študijska tura s Tristanom Bergerjem, novinarjem nemškega turističnega magazina Bergwelten

SUZANA P. KOVAČIČ

Novinar Tristan Berger piše reportažo o Alpe Adria trailu, pešpoti, dolgi 750 kilometrov, ki poteka od vznožja Velikega Kleka na avstrijskem Koroškem skozi Kranjsko Goro do Jadranskega morja pri Miljah v Tržaškem zalivu v Italiji. Del pešpoti je s fotografom Florianom Lierzerjem obiskal v drugi polovici avgusta. "Pisal bo o tem, kako v treh dneh lahko prečiš tri različne države in ob tem spoznaš zanimive ljudi ob poti," je povedala predstavnica za odnose z javnostmi na Turizmu Kranjska Gora Mojca Mežek, ki ju je spremljala po delu slovenske poti.

Tristan Berger in Florian Lierzer sta pot začela v Trbižu in nadaljevala do Belopeških jezer ter naprej do kočice Zacchi. Čez mejni prehod v Ratečah sta po kolesarski stezi prispela do Zelencev, kjer so si z Mojco Mežek ogledali naravni rezervat in v Ratečah obiskali čebelarja Tonija Zupančiča,

Novinar Tristan Berger in fotograf Florian Lierzer na obisku pri čebelarju Toniju Zupančiču v Ratečah / Foto: Turizem Kranjska Gora

Razgled iz Srednjega Vrha / Foto: Florian Lierzer

ki je novinarja in fotografa navdušil z degustacijo Rateške strdi in pripovedovanjem o čebelarjenju v Zgornjesavski dolini. Pot so nadaljevali do Brunarice Kosobrin, po kosilu pa se odpravili do jezera Jasna in se v vročem dnevu ohladili v Pišnici. Dan so zaključili v restavraciji Mama Marija z degustacijskim menijem izpod rok kuharskega mojstra Mihe Dolinarja. Naslednjega dne so se iz Kranjske Gore odpravili proti Srednjemu Vrhu, naredili kratek postanek in nekaj čudovitih fotografij, potem pa sta se Tristan Berger in Florian Lierzer sama odpravila čez Trupejevo poldne proti Avstriji.

Članek bo v turističnem magazinu Bergwelten objavljen spomladi leta 2022.

Čas za pripravo domače lekarne in ozimnice

SUZANA P. KOVAČIČ

Razvojna agencija Zgornje Gorenjske ponovno vabi k sodelovanju. V sredo, 22. septembra, bodo v dvorani nad Gasilskim domom v Gozdu - Martuljku v sklopu projekta Pehtina zelišča organizirali delavnico z naslovom Domača lekarna. Delavnico bosta vodila Monika in Tomaž Mulej z Zeliščne kmetije Hanuman. Spoznavali boste osnove izdelovanja zeliščnih tinktur, olj, ma-

zil, sirupov, namazov ter kako in kdaj navedene pripravke uporabiti. Delavnica, v okviru katere bodo prikazani tudi posamezni postopki, se bo začela ob 17. uri. Zaradi omejenega števila mest so obvezne prijave na e-naslov: urska.luks@ragor.si. Dogodek bo potekal skladno z veljavnimi epidemiološkimi ukrepi, zato je za udeležbo potrebno izpolnjevanje pogoja PCT.

V torek, 28. septembra, pa bo ob 18. uri spletna Zoom delavnica Pripra-

va ozimnice – vlaganje pridelkov z domačega vrta – zelenjava. Vodila jo bo Marija Kočevar, soavtorica uspešnic Ščepec vedenja, Ščepec rešitve in Ščepec ustvarjanja. Dogodek bo potekal v sklopu projekta Nazaj k naravi. Prijavite se na e-naslov: urska.luks@ragor.si.

Projekta Pehtina zelišča in Nazaj k naravi sofinancira Občina Kranjska Gora in sta namenjena njenim občanom. Udeležba je brezplačna.

Gostilna je odprta, najemnika sta domačina

Gostilna Zelenci v novem objektu po pridobitvi uporabnega dovoljenja obratuje že nekaj časa, poleti je bila zunanja terasa že polna gostov. Zgodba s srečnim zaključkom, bi danes rekli člani Agrarne skupnosti Podkoren.

SUZANA P. KOVAČIČ

Gostinski objekt in pripadajoče zemljišče ob naravnem rezervatu Zelenci sta v lasti Agrarne skupnosti (AS) Podkoren, in kot je povedal njen predsednik Jože Gregori, so gostilno za 18 let dali v najem dvema mladima fantoma, domačinoma, parkirišče pa prav tako za daljše obdobje v upravljanje Občini Kranjska Gora, ki ga je tudi lepo uredila. Na voljo je vsem uporabnikom. Zgodba s srečnim zaključkom, bi danes rekli člani AS Podkoren. V nekih drugih časih je namreč agrarna skupnost s postopkom nacionalizacije izgubila precej svojih zemljišč, ki jih je zatem upravljala država in del tudi prodala za gradnjo hiš. V postopku denacionalizacije po osamosvojitvi Slovenije je AS Podkoren uspela pridobiti nazaj tista zemljišča, ki jih država ni razprodala in na katerih so stale garaže in lope. »Ta zemljišča smo parcelirali in jih ljudem ponudili v odkup. Vztrajal pa sem, da vrednosti AS Podkoren ne bomo zmanjševali, ampak da bomo ta denar vložili v nov objekt v Zelencih. Tak je

bil potem tudi sklep občnega zbora lastnikov AS.« Stari objekt so odstranili, septična jama pa je bila tudi v takšnem stanju, da je že močno onesnaževala okolje. Ker pred leti tudi ni bilo niti upravitelja parkirišča, ga je AS Podkoren, kot je pojasnil Gregori, zaradi varnosti in odgovornosti fizično zaprla.

Zadeve so se le začele odvijati v pravo smer, kot je povedal Gregori, in »začeli smo se pogovarjati o tem, da je prišel čas, da se to dokončno uredi«. Nekaj težav so imeli še s pridobivanjem uporabnega dovoljenja za novi objekt, ki so jim ga na upravni enoti zavrnilo, ker skodle na strehi niso lesene, ampak so jeklena imitacija skodel. AS Podkoren se je pritožila na ministrstvo za okolje in prostor in s pritožbo uspela, ker je o ustreznosti nameščenih skodel odločila stroka. »Žal je to pomenilo velik izpad dohodka najemnikoma,« je poudaril Gregori.

Občina Kranjska Gora je pri izvedbi pomagala in okrog vodohrana odkupila zemljo, v novem objektu ima tudi informacijski pult. »Pri sami gradnji sta veliko pomagala direktorica ob-

Jernej Rac in Tomaž Kramar, najemnika gostilne Zelenci / Foto: Tina Dokl

činske uprave Vesna Okršlar in direktor Komunale Kranjska Gora Blaž Knific, za kar se jima ob tej priložnosti v imenu AS Podkoren zahvaljujem,« je še povedal Jože Gregori.

Najemnika gostilne Zelenci sta Tomaž Kramar in Jernej Rac. Poznata se iz otroških let, oba sta iz Rateč. Tomaž je prej delal kot vodja kuhinje v gostilni Bor, Jernej pa v hotelu Korona kot glavni kuhar. Oba sta si želela samostojne poklicne poti, novega izziva. »Gostilno sva odprla 22. marca letos, najprej s ponudbo pijače 'to go', v sredini julija pa sva odprla tudi kuhinjo. Z obiskom sva zelo zadovoljna, saj nihče od naju ni točno vedel, kaj naju čaka in kako bo vse skupaj zaradi epidemije. Meni je za zdaj bolj preprost. Nudimo sveže postrvi, ker je sezona gob, imamo kar nekaj jedi z gobami, seveda pa tudi kakšno jed na žličko, kot je na primer telečja obara z ajdovimi žganci.« Še zanimivost: Njuno podjetje se imenuje Tom in Jerry, kar je izpeljanka iz njunih imen Tomaž in Jernej.

Nov objekt gostilne Zelenci / Foto: Tina Dokl

Bogat in raznolik program Aljaževih dni

Od 26. do 29. avgusta so bili na Dovjem, v Mojstrani in Vratih 29. Aljaževi dnevi. Organizatorji so upravičili napoved, program je bil resnično bogat in raznolik.

SUZANA P. KOVAČIČ

V Slovenskem planinskem muzeju je na prvi večer Aljaževih dni kustosinja Natalija Štular natančno, zelo dodelano orisala portret alpinistke Mire Marko Debelak. Še prej je obiskovalce premierno nagovoril sam Jakob Aljaž. Vodja Slovenskega planinskega muzeja Matjaž Podlipnik je pojasnil: "S pomočjo sodobnih tehnik smo 'oživeli' Jakoba Aljaža. Gre za pedagoško-andragoški program, s katerim želimo mladim in starejšim znova vzbuditi narodno zavest. Aljaž se pogovarja z enim od sodelavcev muzeja in ob tem poudari, da sta slovenska kultura, slovenski jezik nekaj, na kar smo lahko ponosni in kar moramo ohraniti. Na ta način bomo Aljaža v muzeju predstavili šolskim skupinam, društvom upokojencev, članom planinskih društev ..., obenem bomo v septembru ob ponedeljkih ob 11. in 14. uri zavrteli pogovor z Aljažem vsem obiskovalcem muzeja, termine za naprej pa pravočasno objavili na naši spletni strani."

Aljaževe dneve je odprl podžupan Bogdan Janša, ki je v nagovoru potegnil vzporednico z Aljaževimi časi in danes in še posebej v teh koronačasih poudaril troje. Najprej solidarnost. "Pri težavah, nesrečah in tudi razvoju krajev za boljši jutri lahko vsak posameznik in celotna družba na svoj način pomagamo, po svojih zmožnostih. Tako smo v naši krajevni skupnosti (KS) večkrat stopili skupaj in rešili mnoge težave in probleme, zagnali projekte in nesebično

"Na koncertu Trizvok v Aljaževem prosvetnem domu sta mednarodno nagrajena violončelista ter pedagoga Karmen Pečar Koritnik in Sebastian Bertoncelj iz svojih glasbil izvabila imenitne zvoke ter s čudovitim koncertom navdušila občinstvo," je vtise strnila članica KUD Jaka Rabič Dovje - Mojstrana Metka Kern Trček. / Foto: Primož Pičulin

pomagali, nazadnje pri velikem požaru, ki je minulo leto prizadel Dovje." Poudaril je tudi prostovoljstvo. "Prostovoljci so gonilo društvenega dela v KS in seveda v celotni občini, na kar sem izredno ponosen. Mnogo prireditev in dogodkov bi težko izpeljali brez neumornih prostovoljcev v društvih, ki del svojega prostega časa namenijo, da organizirajo tako tradicionalne dogodke, kot so Aljaževi dnevi, in

Člani društva GRS Mojstrana so imeli reševalno vajo. "Prikazali smo reševanje ponesrečenca iz ferate Grančiče, ker smo imeli letos kar nekaj nesreč. Po večini je bil vzrok padajoče kamenje, zato priporočam tistim, ki se podajo v ferate, da se zaradi varnosti lepo porazdelijo, da ni preveč ljudi v steni. Čelada in pas sta obvezna," je poudaril načelnik GRS Mojstrana Jože Martinjak in dodal, da je bila vaja dosti zahtevna. Potek vaje je komentiral Klavdij Mlekuž iz GRS Mojstrana. / Foto: S. K.

Fundacija Aljažev kraj je z gostilno Pr' Železn'k in RAGOR-jem oblikovala Aljaževo malco, 'pravilčnih sedm: ržen krh, zaska, kobasa, jabolčni krhli, orèhi, šilce žganà, prtíčk'. Predsednica fundacije Alenka Mirtič Dolenc je povedala, da vse stvari v fundaciji opravijo prostovoljno, njihov moto delovanja so Aljaževe besede: "Pa ljubša mi je kot prazna čast, če kdo k dobri stvari kaj dejansko pripomore." Na sliki od leve: Gašper Zima iz gostilne Pr' Železn'k, Alenka Mirtič Dolenc in Marko Dolenc. / Foto: S. K.

Zgodovinski dogodek je bil večer s člani legendarne naveze Mojstranske veverice Janezom Brojanom, Klavdijem Mlekužem, Janezom Dovžanom in Jankom Ažmanom, ki so najprej počastili spomin na pokojna člana naveze Zvoneta Koflerja in Miha Smoleja. V pogovoru z Dušanom Polajnarjem so zatem duhovito opisali svoje edinstvene podvige. Dveurni program so obiskovalci spremljali z velikim zanimanjem in jih večkrat nagradili z aplavzom. O večeru z Mojstranskimi vevericami je v pripravi članek, ki bo objavljen v naslednji številki Zgornjesavca.

/ Foto: Tina Dokl

tudi nove, ki jih narekujejo čas in razvoj pod Triglavom. Še posebej veseli smo vsakega mladega člana, ki v društvo prinese novo energijo in ideje. Občina z veseljem finančno pomaga pri organizaciji teh dogodkov in tako bo, sem prepričan, tudi v prihodnje." Kot zadnje je poudaril sodelovanje društev na dogodkih in prireditvah v KS, saj jih eni brez drugega ne bi zmogli tako dobro organizirati in izpeljati. Zaradi neugodne vremenske napovedi so petkovo in sobotno dogajanje večinoma preselili s Trga olimpijcev v Mojstrani pod streho Slovenskega planinskega muzeja in v Aljažev prosvetni dom na Dovjem. Program so v celoti uresničili. V petek je nastopil čarodej Toni, v gostilni Pr' Železn'k so imeli brezplačno delavnico peke rženega kru-

V spomin na planinca Avgusta Delavca, domačina, ki je zaslužen za 'triglavsko muzejsko zbirko', vsako leto organizirajo Gustlnov pohod. Planinci so se zbrali pri Aljaževem domu ter se odpravili k bivaku domačih gorskih reševalcev in na sedlo Luknja.

/ Foto: Alojz Mrvič

ha v okviru projekta KUHAM DOMAČE, istega večera je bil koncert Trizvok pod umetniškim vodstvom Sebastiana Bertoncija.

V soboto dopoldne je bila vaja društva Gorska reševalna služba (GRS) Mojstrana, Fundacija Aljažev kraj pa je skupaj z Razvojno agencijo Zgornje Gorenjske in gostilno Pr' Železn'k na stojnici ponudila Aljaževo malco, malico planincev nekoč, kar je bilo letos prvič. Sobotni večer je prehitro minil v odlični družbi z legendarno navezo Mojstranske veverice. V kulturnem programu sta nastopila zvesta prijatelja gorskih reševalcev – baritonist Marko Kobal, prvak SNG Opera in balet Ljubljana, in citrar Tomaž Plahutnik. Večeru z Mojstranskimi vevericami je prisluhnil tudi domači župan Janez Hrovat. V nedeljo zjutraj je bil tradicionalni Gustlnov pohod, popoldne pa so Aljaževe dneve sklenili s koncertom vokalne skupine Korona in sveto mašo, oboje pri Aljaževi kapeli sv. bratov Cirila in Metoda v Vratih.

"S pomočjo sodobnih tehnik smo 'oživel' Jakoba Aljaža. Aljaž se pogovarja z enim od sodelavcev muzeja in ob tem poudari, da sta slovenska kultura, slovenski jezik nekaj, na kar smo lahko ponosni in kar moramo ohraniti."

Program so pripravili Kulturno-umetniško društvo Jaka Rabič Dovje - Mojstrana v sodelovanju z lokalnimi društvi (turističnim, planinskim, GRS), Župnijo Dovje, Slovenskim planinskim muzejem in letos prvič tudi s Fundacijo Aljažev kraj. "Z velikim zadovoljstvom lahko rečemo, da nam sodelovanje lepo uspeva in da prireditve pripravljamo z zanosom. Že letos razmišljamo, s kakšnim večjim projektom lahko zaznamujemo jubilejne 30. Aljaževe dneve. Za zdaj načrtov raje še ne izdamo, verjamemo pa, da nam bo pri tem v navdih in pogum naš veliki rojak Jakob Aljaž," je povedala članica KUD Jaka Rabič Dovje - Mojstrana Metka Kern Trček.

"Prijetno druženje je pri Aljaževem domu popestrila pevska skupina Korona z domoljubnimi skladbami, ki so se zlele s čudovito naravo doline Vrata, 'najlepšo dolino na svetu' (Jakob Aljaž). Po koncertu je župnik Boris Rozman za sklep 29. Aljaževih dni daroval sveto mašo," je povzela Metka Kern Trček. / Foto: Alojz Mrvič

Zlato maturantko mika delo v operacijski sobi

Osemnajstletna Medeja Troha iz Podkorena je letošnja zlata maturantka Srednje šole Jesenice. Gimnazija ji ni dišala, po končani osnovni šoli jo je potegnilo v zdravstvo. Šolanje na daljavo ji ni delalo preglavic, saj se je znala organizirati in dobro izkoristiti čas. Mlado in prijetno dekle pa tudi rado kolesari in se odpravi v gledališče.

KARMEN SLUGA

► **Najprej iskrene čestitke za odličen uspeh. Zakaj po končani osnovni šoli v Kranjski Gori odločitev za vpis na Srednjo šolo Jesenice?**

Najlepša hvala za čestitke. Osnovnošolske ocene so bile vsa leta odlične, vendar mi gimnazija nikoli ni bila všeč, saj po koncu šolanja nisi usposobljen za opravljanje kakršnega koli poklica. Vedno sem imela vizijo, da bi delala prav v zdravstvu, saj zelo rada pomagam ljudem. Zato sem se odločila, da šolanje nadaljujem na Srednji šoli Jesenice, smer Zdravstveni tehnik. S pridobljenim nazivom srednja medicinska sestra pa bom to svojo vizijo lahko uresničila.

► **Je bilo šolanje zahtevno? Veliko učenja, prakse?**

Samo šolanje na Srednji šoli Jesenice zame ni bilo zahtevno, saj so me vse snovi, ki smo jih obravnavali, zelo zanimale. Učenje, v smislu sedenja za knjigami popoldne, nikoli ni bil moj način. Veliko sem se naučila samo s poslušanjem in sodelovanjem pri pouku. Prav tako se snovi nikoli nisem učila na pamet, vendar sem vedno iskala kakšen primer iz prakse in ga povezala s teorijo. Praksa pa je bil bolj zanimiv del mojega šolanja. Na praktični pouk, v kabinetih in v bolnišnici, sem vedno prišla dobre volje in pripravljena, da se naučim oziroma vidim nekaj novega. Čeprav se je praktični pouk začel zelo zgodaj zjutraj, moram poudariti, da ob tako hvaležnih ljudeh pozabiš, da si utrujen, nenaspan ali na splošno slabe volje.

► **Na koncu zaradi epidemije covid-19 ni šlo brez šolanja na daljavo. Je bilo zahtevno?**

Zlata maturantka Medeja Troha

Šolanje na daljavo mi je odgovarjalo, saj sem si vse šolske obveznosti lahko sama razporedila. Sestra je študentka na Pedagoški fakulteti in skupaj sva se lotevali šolskih obveznosti. Po zajtrku sva začeli z 'zoomi', ki so včasih trajali tudi osem ur. Res pa je, da sem delo jemala resno, kar pomeni, da sem redno opravljala šolske obveznosti in zato nisem imela težav.

► **Verjetno je bilo težko tudi, ker ste bili mladi kar naenkrat odrezani od prijateljev?**

Res je, da je vse potekalo drugače kot normalno, vendar sem s prijatelji in sošolci, ki so mi res blizu, ostala v stikih. Vsakodnevno sem se pogovarjala s sošolci, s katerimi smo si pomagali tudi pri šolskih obveznostih. Dostikrat se je zgodilo, da smo družje-

nje opravili kar po aplikacijah, ki so bile namenjene (tudi) šoli. Čeprav se nismo družili v živo, nam je sodobna tehnologija omogočila prilagojeno druženje.

► Kaj pa nadaljnje šolanje? Kakšne so želje za prihodnost?

Svoje šolanje bom nadaljevala na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin. Po končanem šolanju na fakulteti bom postala diplomirana medicinska sestra. Menim, da bom v nadaljnjih letih šolanja pridobila dodatno znanje, ki je potrebno, da pridobim prej omenjen naziv. V prihodnosti želim uresničiti vse svoje želje glede izobrazbe in samega poklica. V srednji šoli smo spoznali veliko različnih smeri zdravstva, navdušilo pa me je delo v operacijski sobi, pa čeprav samega dela v živo še nisem videla. Mojo pozornost je najbolj pritegnil poklic inštrumentarke. Mislim, da je ta poklic v operacijski sobi zelo pomemben, saj omogoča normalen oziroma nemoten potek operacij.

► Kaj so vaši hobiji, kaj radi počnete?

Od tretjega leta do konca osnovne šole sem smučala v Alpskem smučarskem klubu Kranjska Gora, kar mi je vsekakor dalo veliko. Ker nisem imela veliko prostega časa, sem se zgodaj naučila organizirati svoj dan oziroma svoj prosti čas. Rada berem, kolesarim, rada grem tudi na različne gledališke predstave. Doma imamo psa, ki potrebuje dosti hoje. Zanj vedno najdem čas, saj si med sprehodom tudi sama spočijem misli. Stara mama pa zelo rada peče odlične piškote in sladice, kar je prenesla tudi name.

► Imate kakšen življenjski moto?

Nikoli se nisem ravnala samo po enem življenjskem motu. Vedno sem bila tista oseba, ki je z različnih koncev črpala najbolj pozitivne misli. Vseeno pa je bila misel "vse se zgodi z razlogom" nekako najbolj v ospredju. Nikoli se nisem preveč osredotočala na slabe stvari, vendar sem si njihov pojav vedno poizkušala razložiti in končno sam problem tudi rešiti. Vse to sem se naučila od svoje mami, saj me je vedno spodbujala in učila, naj nikoli ne "vržem puške v koruzo".

Počitniške plezalne urice za otroke

Mladinski odsek Planinskega društva Gozd Martuljk je med poletnimi šolskimi počitnicami vsak ponedeljek od 17. do 19. ure organiziral plezalne urice za otroke, člane društva, na plezalni steni ob kampu Špik. Načelnik mladinskega odseka Andraž Mertelj je povedal, da so v juliju organizirali tudi štiridnevni tečaj. Veliko zanimanje otrok za plezalne urice pa ni povezano samo z zadnjimi uspehi najboljših slovenskih plezalcev (spomnimo samo na zlato medaljo Janje Garbret na olimpijskih igrah v Tokiu), ampak so v društvu povedali, da je za to dejavnost zanimanje že ves čas. Tako je bilo tudi to poletje, ko so otroke, tudi zaradi upoštevanja protokolov za zajezitev epidemije covid-19, na plezalnih uricah razdelili v dve skupini. S. K., foto: Tina Dokl

Že 42. Juriš na Vršič

Turistično društvo Kranjska Gora v soboto, 4. septembra, organizira že 42. Juriš na Vršič. Start bo ob 11. uri v Kranjski Gori, cilj pa na vrhu prelaza Vršič. Dolžina proge je 13,5 kilometra z višinsko razliko 801 meter, z maksimalnim 10,8-odstotnim naklonom in 7,25-odstotnim povprečnim naklonom. Prijavno mesto na dan prireditve oziroma mesto prevzema štartnih števil, pogostitev in podelitev nagrad najboljšim bo v prireditvenem prostoru hotela Ramada & Suite Resort Kranjska Gora (nekdanji hotel Prisank). Tekmovalci, prijavljeni v predprijavi, prevzamejo startno številko na tej lokaciji med 8. in 10. uro. Prijava bo možna tudi na dan prireditve med 8. uro in 10.30. Prireditve se lahko udeležite le ob izpolnjevanju PCT-pogoja. Zaradi popolne zapore ceste na Vršič med 10.30 in 13.30 organizator prosi vse spremljevalce, ki se na cilj nameravajo odpraviti z lastnim vozilom, da se odpravijo pravočasno. S. K.

Umska vadba

Ljudska univerza (LU) Jesenice organizira predavanja oziroma srečanja umske vadbe in zdravja v okviru Univerze za starejše občine Kranjska Gora. Na umski vadbi udeleženci igrivo prepletajo črke in številke, rešujejo premetenke in uganke, krepijo spomin in se pri tem zabavajo. Kako pomemben je zdrav način življenja, prehrana, gibanje in sproščanje, poudarjajo in prakticirajo na srečanjih zdravja. Lea Zlodej, organizatorica izobraževanja odraslih na LU Jesenice, je povedala, da udeleženci komaj čakajo novih srečanj in pravijo, da odkar se vanje vključujejo, so bolj mladostni in zdravi. "Na srečanjih prevladuje pozitivno vzdušje, zelo pomembno je tudi druženje." Srečanja umske vadbe in zdravja potekajo dvakrat mesečno v Mojstrani in v Gozdu - Martuljku ter v Ratečah (samo umska vadba). Vabijo, da se jim pridružite. Za informacije o vpisu pokličite na telefonsko številko 04 58 33 809. Univerzo za starejše financira Občina Kranjska Gora. S. K.

Pevski zbor dela s polno paro

KARMEN SLUGA

Članice in člani Mešanega pevskega zbora Kranjska Gora, pod vodstvom Petra Novaka, v letošnjem poletju ne počivajo. Za uvod v poletne dni so pripravili letni koncert, nato so še dvakrat nastopili v središču Kranjske Gore, domačine in turiste pa so razveselili tudi z 'večerom v Borovški vesi'. Konec avgusta so zaznamovali 16. Škerlovi dnevi, ki so ljubiteljem zborovskega petja že dobro poznani in jih radi obišejo. Kranjskogorski pevci in pevke so v goste tudi letos povabili prijatelje, ki so nastopili skupaj z njimi. To so bili tokrat Moški pevski zbor Kamniška lira iz Kamnika in lovski rogisti iz Bohinja. »Zelo smo zadovoljni, da nam je vse prireditve uspelo uspešno izpeljati in da so bile dobro obiskane. To nam daje voljo in motivacijo za delo v prihodnje. Po vseh uspešno izvedenih koncertih smo si vsi skupaj malo oddahnili in privoščili nekaj dopusta. Vaje za nove nastope, tako v domači občini kot tudi zunaj nje, pa znova začnemo na začetku septembra,« je misli o poletju strnila predsednica zbora Nevenka Grozina.

Domače pevke in pevci na Škerlovih dnevih

V goste so prišli lovski rogisti iz Bohinja.

Oglarska kopa je naložena, na prižig še čaka

SUZANA P. KOVAČIČ

Na kopišču v Rutah je oglarska kopa že naložena, čaka pa še na prižig. Klemen Zupančič - Grizli iz Društva oglarjev Rute je povedal, da bi jo že prižgal, pa se je poškodoval, in če mu bo zdravje dopuščalo, bo to storil konec prihodnjega tedna. "Kope se kuhajo od marca do oktobra, tako da ni še nič zamujenega. Prve dni jo kuham dan in noč, vsega skupaj pa približno štirinajst dni. Ko bo kuhana, jo bo treba ohladiti, potem pa še 'zrofkati', Dolenjci bi vam pa rekli, da jo trgajo," je povedal Grizli, ki na tej lokaciji kopo kuha že dvajset let. Oglarskih dni letos ni, Grizli je povedal, da bi bilo preveč komplicirano zaradi covidnih omejitev in prilagajanj. "Ljudje ravno tako pridejo mimo, si pogledajo oglarsko kopo in si podatke in zanimivosti o tem preberejo tudi na informacijskih tablah."

Postanek pri oglarski kopi v Rutah / Foto: Tina Dokl

Film Zgodbe iz kuhinje iz serije Filmi pod lipo

V Muzeju Kranjska Gora, na dvorišču Liznjekove domačije, so na svež avgustovski večer predvajali prvi film iz serije Filmi pod lipo. Naslednji bo 24. septembra.

SUZANA P. KOVAČIČ

"Idea o Filmih pod lipo se je rodila ob pogovoru z domačini, ki so si želeli podobnega dogajanja. Hitro smo bili dogovorjeni," je povedala Špela Smolej Milat, kustodinja za etnologijo pri Gornjesavskem muzeju Jesenice. Domačin Miha Mohorič, pobudnik filmskih večerov, je režiral že več dokumentarnih filmov in v sredo, 18. avgusta, so si obiskovalci ogledali Zgodbe iz kuhinje (Kitchen stories, 2020, 50 minut). Miha Mohorič je z dekletom Nino Behek, oba sta člana SAGAR Kolektiva, na 8000 kilometrov preštopane poti, od Ukrajine pa vse do Mongolije, pokukala v 16 kuhinj. V prvem filmu predstavljata prvih sedem resničnih, domačih zgodb. Kuhinja je v mnogih kulturah zelo pomemben prostor, saj v njem ljudje delijo svojo ljubezen, žalost, debatirajo in so preprosto skupaj. Filmski slog dobro ustreza vrsti pripovedi, ki jo je režiser želel deliti, kjer je tisto, kar je vsakdanje, povzdignjeno in pridobi globok pomen. Filmski jezik, črno-bela fotografija in neverjetna dostopnost protagonistov pomagajo gledalcu, da začuti prostor in intimnost.

V dokumentarcu, ki nima prav nič s kuhanjem, spoznamo Jurija, Dmitrija, Ljudmilo, Ženjo, Andreja, Sergeja in Romko, njihova razmišljanja, občutke, poglede na svet, življenjsko filozofijo, strahove in premagovanje teh, želje in pričakovanja v intimi njihovih lastnih kuhinj.

Z zgornjim opisom je film Zgodbe iz kuhinje povzela Špela Smolej Milat in dodala, da bodo letos pripravili še en filmski večer. "V Filmih pod lipo si bomo 24. septembra ob 20. uri pogledali izbor kratkih dokumentarnih filmov, ki so bili v preteklih letih predstavljeni na slovenskem festivalu dokumentarnega filma DOKUDOC, po

Filmski večer v prijetnem ambientu Liznjekove domačije / Foto: Polona Plaslin

V pogovoru z Mihom Mohoričem, pobudnikom filmskih večerov / Foto: Polona Plaslin

projekciji zopet sledi pogovor z avtorji. Prihodnje leto pa začnemo že junija in bomo do konca poletja pripravili štiri predstavljeni na slovenskem festivalu dokumentarnega filma DOKUDOC, po

znjekove domačije." V Gornjesavskem muzeju Jesenice se zahvaljujejo vsem, ki so pomagali in nesebično prispevali svoj prosti čas, da so skupaj ustvarili prijeten večer.

Hiša Mandrova na muzejskem večeru

V Slovenskem planinskem muzeju bodo od 10. septembra dalje gostili razstavo **Constructive Alps in** na muzejskem večeru predstavili projekt **Hiša Mandrova**.

SUZANA P. KOVAČIČ

Med razstavljenimi projekti **Constructive Alps** je dvanajst prenov oziroma nadomestnih gradenj in šestnajst novogradenj. Prvi trije nagrajeni projekti (biotehniški izobraževalni center, gorsko gostišče in montažna hala) navdušujejo tudi s preiščenostjo, s katero so se investitorji in arhitekti lotili projektov. Posebej izstopa želja vodstva biotehniškega izobraževalnega centra iz Saleza, da nove potrebne šolske kapacitete zasnujejo kot nizkotehnološko stavbo in uporabijo preproste in učinkovite rešitve, ki bi dijake vzgajale tudi v tem pogledu. V Slovenskem planinskem muzeju bodo od 10. septembra na ogled še projekti večstanovanjskih stavb, skupnostnega bivanja, kmečkih domačij, gorske kapele, gospodarskih poslopij, mlekarne, stanovanjske soseske, večnamenskih objektov, otroških vrtcev, žičniške postaje do oživitve zaselka in tudi projekt prenove alpskega skednja v Bohinju.

Nagrado **Constructive Alps** od leta 2010 razpisujeta Kneževina Lihtenštajn in Švicarska konfederacija, podpirajo pa jo države pogodbenice Alpske konvencije (Avstrija, Italija, Lihtenštajn, Monako, Nemčija, Slovenija, Švica). Nagradni natečaj predstavlja otipljiv

Hiša Mandrova je domačija, na kateri se sodobno bivanje prepleta z oživiljanjem kulturne dediščine in dostopnimi metodami samooskrbe. Na sliki sta kreatorja projekta Hiša Mandrova Eva Pavlič Seifert in Aljaž Celarc. / Foto: osebni arhiv

prispevek k uresničevanju konvencije, ki je postavila vizijo, da bo zgled na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, pri čemer imajo stavbe pomembno vlogo.

V petek, 10. septembra, ob 19. uri bo tudi muzejski večer, na katerem bodo predstavili projekt Hiša Mandrova. Multimedijška umetnika in kreatorja projekta Hiša Mandrova Eva Pavlič Seifert in Aljaž Celarc sta leta 2017 zapustila udobje nizozemskega mesta Rotterdam in se preselila v eno od naj-

bolj odročnih slovenskih vasi Novi Kot v občini Loški Potok. Tam sta povsem sama z uporabo lesa z domače parcele, uporabo lesnovlaknastih izolacij in apnenih ometov obnovila tradicionalno leseno hišo. Na predavanju bosta predstavila, kako sta zasnovala in izdelala svoj novi dom, kako je potekala obnova in kako si pridelata skoraj vso hrano na način, ki izboljšuje naš ključni naravni vir – prst. Muzejski večer bodo izvedli v skladu s takrat veljavnimi priporočili NIJZ.

Zagorele so bakle in luči

Drugi del letošnjega Ognja v Alpah s simbolnim prižigom bakel, tradicionalnega dogodka mednarodne mreže CIPRA, je letos potekal na Zabreški planini v soboto, 14. avgusta, s svojo akcijo so se mu pridružili tudi člani Društva za naravo Jalovec in planinska društva, ki so na večer istega dne prižgali lučke tudi na Vošci, Dovški Babi, Visoki Ponci ... Ogenj, ki je nekoč na vrhovih opozarjal na bližajočo se nevarnost, danes simbolno kliče k soočenju z razvojnimi in okoljskimi problemi v Alpah.

"Družinsko smo bili na Vošci. Bilo je prav prijetno druženje, še posebej za otroke je bil nočni pohod posebno doživetje. In seveda lučke, ki svetijo na vrhovih. Letos smo jih videli še posebej veliko. Pa še zahajajoče sonce. Ostanesh brez besed," je vtise strnila Tatjana Perovšek, članica Planinskega društva Gozd Martuljk.

Foto: Tanja Perovšek

Lučke so simbolno prižgali tudi na Vošci.

O izzivih gorskega sveta

CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp, je v okviru letošnjega Ognja v Alpah odprla razpravo o izzivih gorskega sveta. Posvet so v četrtek, 12. avgusta, pripravili v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani.

SUZANA P. KOVAČIČ

Predsednik društva CIPRA Slovenija Matej Ogrin je opozoril, da so nosilne zmogljivosti gora zelo omejene. Pred kratkim je v javnost prišla tudi novica o načrtih za elektrifikacijo Kredarice, a kot sporočajo organizatorji posveta, gre za simptom veliko širše in vedno resnejše problematike, na katero naravovarstveniki opozarjajo že desetletja: 'nižanje' gora oziroma njihovo prilagajanje merilom, ki veljajo v nižinah. Gorski svet, kakršnega poznamo in kakršnega bi po veljavni zakonodaji in sprejetih mednarodnih dokumentih morali ohranjati, izginja. Temu v veliki meri botruje prilagajanje turistične ponudbe pritiskom potrošniške družbe, so prepričani organizatorji posveta, Ogrin je opozoril tudi na pomanjkanje kolektivnega pristopa k reševanju problematike in predlagal odprto nacionalno razpravo o tem, kaj sploh sodi v gorski svet.

Borut Peršolja iz društva CIPRA Slovenija je poudaril, da so danes gore lahko izraz prvinskosti le tam, kjer smo se tako odločili. Opozoril je na zmotno enačenje gorništvu in pohodništva, aktivnosti, ki odražata povsem različno kulturo in vrednote obiskovanja gora – doživljanje gora pa ne sme biti le višinska manifestacija našega početja v nižinah. Vprašati se bo treba, kot je poudaril Peršolja, kaj nam ta prostor v resnici pomeni.

V. d. generalnega direktorja republiške agencije za okolje (ARSO) Joško Knez je predstavil načrte elektrifikacije Kredarice, ki pa so ustavljeni. Kot je pojasnil, ARSO neprekinjene meritve na Kredarici izvaja od leta 1956, zaradi preučevanja klimatske spremenljivosti bo to še naprej bistvenega pomena. Poudaril je, da bivanje na meteorološki postaji na Kredarici ni enostavno,

brez posadke na postaji pa visokih standardov meritev ne bi mogli zagotavljati. Električno energijo pridobivajo z dizelskimi agregati, sončnimi paneli in vetrnicami. Akumulatorje morajo menjati na nekaj let, vetrnice so v pogosto ostrih vremenskih pogojih izpostavljene poškodbam. Knez je povedal, da so se srečali z velikimi težavami zagotavljanja razumnega standarda za delovanje meteorološke postaje, zato so začeli projekt njene prenove in širitve, v sklopu tega je tudi zagotavljanje električne energije. Preverili so možnost izvedbe elektrifikacije, kar bi bilo po njihovem mnenju ekološko sprejemljivo. O tem je tekla razprava s Planinsko zvezo Slovenije (PZS) in PD Ljubljana Matica, ki upravlja dom na Kredarici. Pri Elektru Gorenjska so ocenili, da je možno izvesti elektrifikacijo z vkopanim vodom iz Krme, kjer je že transformatorska postaja. Projekt je bil ocenjen na 2,5 milijona evrov, kar pa ekonomsko ni vzdržno, je sklenil Knez. Aktualna pa ostaja energetska prenova postaje z obstoječimi tehnologijami, za kar pridobivajo gradbeno dovoljenje.

Prevladajo naj argumenti in strokovnost, ne zgolj odzivi 'na prvo žogo', pa je menil Miro Eržen, vodja Projektne pisarne PZS, kjer so elektrifikacijo na Kredarici z upoštevanjem vseh izkušenj, ki jih imajo, načelno podprli. Poleg tega je opozoril, da se niti ne zavedamo tega, s kakšnimi problemi vse se srečujejo tudi oskrbniki planinskih koč in da vsi pač niso 'neki požrešni kapitalisti', ki gledajo samo na dobiček – tega sicer vračajo v osnovno dejavnost. Nekatero planinske koč delajo samo, da preživijo. Zadaj je še cela vrsta predpisov, tudi prenормiranih, ki jih morajo upoštevati oskrbniki koč, je dodal Eržen, ki je med drugim opozoril na neustrezno zakonodajo, ki

Matej Ogrin, predsednik CIPRE Slovenija

enači planinske koč z drugimi v dolini. Posledica je vedno manjši interes za oskrbniško delo v kočah. Poudaril je še nekaj perečih problemov, za katere pričakuje, da bodo upoštevani in uravnoteženi pravočasno ob pripravi nove razvojne strategije turizma.

Svoj pogled so osvetlili še Jana Vidic iz Sektorja za ohranjanje narave na Ministrstvu za okolje in prostor, Sonja Rozman z Zavoda RS za varstvo narave, Saša Roškar z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Miro Kristan s Posoškega razvojnega centra in Aleš Zdešar z Javnega zavoda TNP. Vidičeva je spomnila, da se je družba že odločila za varovanje gorskega sveta z zakonom o TNP. Opozorila je, »da so to okviri, ki jim moramo prilagajati svoja ravnanja, ne obratno – spremenjati že dogovorjenega. Družba je polna besed, kot so zeleno, trajnostno, in čas je, da visokogorje postane vzorčni primer, kako te besede udejanjamo.«

Največ težav in škode imajo rejci drobnice

Na območju Vitranca, Ciprnika in naprej v smeri proti Italiji je letos prisoten volk. To je tudi območje, na katerem se pase okrog sto ovc. Rejci drobnice so utrpeli škodo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Matija Juvan je kmetijo v Ratečah poddedoval po teti. Z ovčerejo se ukvarja približno trideset let, je tudi starešina Lovske družine Kranjska Gora. V juniju letos je na pašo v planine tako kot vsako leto zagnal 32 ovc. Ni pa vedel, da je takrat na Vitrancu že gospodaril volk, ki je trop ovc popolnoma razbil in vsaj tri pokončal. Napisan je bil uradni zapisnik, da jih je pokončal volk. Škodo so imeli tudi drugi ovčerejci iz Kranjske Gore in Podkorena. "Mislim, da je na Vitrancu zapisniško evidentiranih okoli deset kadavrov. Kot dokazilo za upravičenost do povrnitve škode mora biti ohranjena ušesna značka, ki je seveda velikokrat ne dobite. Zveri in ptiči, predvsem krokarji, namreč raznesejo ostanke kadavra na vse strani. Ovce so se zaradi strahu pred volkom razbežale." Trenutno je našel samo 17 ovc, razpršenih od Slemenca nad Tamarjem do smučišč na Vitrancu. "Morda se kje potika še kakšna, vendar jo bo težko najti, še težje pa ujeti in pripeljati domov. Običajno

ovca sledi gospodarju, če ji ponudi soljeni kruh. Tokrat ni tako. Žival je prestrašena, vrti se v krogu in noče slediti vodniku, zato ostankov tropa sploh ni bilo mogoče odpeljati na varnejši kraj ali kako drugače zavarovati pred volkom," je pojasnil Juvan.

Kot lovec ima pozitiven odnos do projektov, ki v Sloveniji potekajo v zvezi z zaščitenimi in ogroženimi vrstami zveri, vendar pa "bi bilo treba omejiti naraščanje populacije volka in medveda in predvsem šakala, ki sicer ni več zaščiten vrsta". Prepričan je, da volk na to območje ne sodi. "Težko je biti pameten, kakšna je najboljša rešitev, a že Marija Terezija je vedela, da je treba populacije zveri omejevati, čeprav so pri tem zaradi nagrajevanja pretiravali in npr. skoraj iztrebili divjega prašiča." Matija Juvan ne pomeni, da bi v kranjskogorskem območju Triglavskega narodnega parka – v nasprotju s Karavankami – volk rejcem drobnice že kdaj povzročil toliko škode kot letos. "Nekateri rejci že razmišljamo o opustitvi ovčereje. Torej planina se bo zaraščala, ne bo več niti

posnetkov, polnih ovc, kot se jih verjetno spomnite iz razgledne planine Sleme, pa tudi drugod. Nekateri rejci jih že imajo po deset, dvanajst v ogradah na svojih kmetijah, vendar to ni rešitev. To je umiranje na obroke," je opozoril Matija Juvan.

DOGOVARJANJA BREZ USPEHA

Član Društva rejcev drobnice Zgornje Gorenjske Branko Robič iz Gozda - Martuljka meni, da je v splošnem prišlo do prenaseljenosti z zvermi, spomladi sta bila v Dolini videna dva volka. Po informacijah iz tega tedna je na območju Podkorena že šest volkov. "Škoda na živalih je vsesplošna; ne samo pri rejnih, ampak tudi prostoživečih živalih."

Tudi sam ima ovce v Karavankah in opaža, da so živali veliko bolj nemirne, celo agresivne (na primer tudi krave na pašnikih), kot so bile prej. Skrbiga, kdaj se bo kaj hudega zgodilo tudi njim. Kritičen je do pristojnih ustanov, ki se s tem ukvarjajo, in kot je dodal, vsa dosedanja dogovarjanja društva z njimi niso obrodila sadov. "Moje mnenje je, pa verjetno ne samo moje, da je glavni urejevalec kulturne krajine lahko samo človek, ki ima visoke moralne vrednote in ravna po zakonih. Na vrhu prehranjevalne verige ne more biti zver. Prenaseljene zveri ubijajo živali, ki so ključne za obstoj populacij prostoživečih rastlinojedcev. Torej ne skrbijo za njihovo zdravje, pač pa jih iztrebljajo. Zaradi tega opažamo, da je tudi gamsov vedno manj."

"V Sloveniji je tudi veliko lubadarja; ker so medvedi prenaseljeni, uničujejo preveč mravljišč, ki so naravni sovražnik lubadarja. Obstajajo pa novodobni projekti, ki upravičujejo naseljevanje zveri. Finančno podprti projekti seveda ne smejo propasti, za aktualno problematiko volka pa se zdi, da ta razen rejcev nikogar ne zanima."

Nekateri rejci že razmišljajo o opustitvi ovčereje. / Foto: C. Zaplotnik

Matija Juvan iz Rateč ne pomni, da bi v kranskgorskem območju Triglavskega narodnega parka – v nasprotju s Karavankami – volk rejcem drobnice že kdaj povzročil toliko škode kot letos.

Robič se ne strinja s trditvami, da povečujemo biotsko raznovrstnost, ampak je to po njegovem ravno nasprotno. To bo, kot je poudaril, posledično vplivalo tudi na turizem, če bodo pašniki prazni in zaraščeni.

POSTOPKI GLEDE POVRAČILA ŠKODE ŠE NISO ZAKLJUČENI

"Prvi primer napada volka na posamezne ovce različnih rejcev se je zgodil v prvi polovici junija. Ovce so bile tudi prestrašene in so se razbežale, verjetno kakšne rejci niti še niso našli. S sodelavcem, ki pokriva ta teren, sva naredila zapisnike in jih predala Agenciji RS za okolje, kjer obravnavajo prijavljene škodne primere. Mi sodelujemo samo z mnenjem. Volk sodi na seznam zavarovanih vrst in se samo pod določenimi pogoji izda dovoljenje za njegov odstrel – v primeru, ko je ogroženo zdravje in varnost ljudi. Uveljavljanje škodnih postopkov pa se sproži, ko nastane resna škoda – ko pride do določenega števila napadov na drobnico (najmanj devet pri enem rejcu) v obdobju treh mesecev," je za Zgornjesavca 24. avgusta povedal Blaž Černe iz blejske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije. Dan prej so

nam iz Agencije RS za okolje sporočili: "Z območja Vitranca (hrib) smo letos 7. junija, 7. julija in 9. julija prejeli šest odškodninskih zahtevkov, ki jih je povzročil volk (*Canis lupus*) pri petih oškodovancih. Škoda je nastala pri drobnici (5 ovc in 4 jagnjeta). Dne 9. julija je škoda nastala pri treh rejcih. Postopki glede povračila škode še niso zaključeni."

VOLK MIGRIRA NA DOLGE RAZDALJE

Na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS) so povedali, da se doseljivanje volkov v Sloveniji ne izvaja in se nikoli ni izvajalo. "Je pa res, da se volk po naravni poti širi na območje slovenskih Alp, kjer je pred desetletji že živel. Trend naraščanja števila volkov in njihovo prostorsko širitev v Sloveniji spremljamo že zadnjih deset let. Prvo reprodukcijo volkov na območju Gorenjske smo po več desetletjih ponovno zaznali leta 2019, ko so se na območju Pokljuke, Jelovice in Cerkljanskega hribovja vzpostavili kar trije volčji tropi. S pomočjo genetskih metod smo ugotovili, da volkovi na območje slovenskih Alp prihajajo tako z jugovzhoda (Dinaridi) kot z zahoda (italijanske Alpe). Volkovi v naravi predstavljajo plenilce na vrhu prehranjevalne verige. Njihova glavna vloga v naravi je, da skrbijo, da se rastlinojeda parkljasta divjad na posameznih območjih ne prenamnoži. S plenjenjem bolnih in ostarelih živali vzdržujejo zdrave in vitalne populacije parkljarjev." Monitoring volkov v Sloveniji temelji na različnih metodah, od katerih so najpomembnejše genetske metode, s pomočjo katerih ocenjujejo številčnost volkov, ugotavljajo število tropov, sorodnosti ... Kot so še povedali na ZGS, je pomembna metoda tudi popis volčjih legel po metodi izzivanja tuljenja, na območju Alp je bil popis volkov po tej metodi letos izveden 17. in 18. avgusta. Popis so izvajali zaposleni na TNP in prostovoljci, ki jih koordinira društvo Dinaricum.

In če se vrnemo nazaj v Dolino. "En osamljen volk se je pojavil na tem območju in očitno ima dobre pogoje za prehranjevanje. Teritorij zanj je prazen in čaka verjetno na osnovanje

tropa. Takih zgodb je bilo v preteklosti kar nekaj," je 24. avgusta še povedal Blaž Černe, ki ve, da je izguba ovc za rejce velika bolečina, tudi stiska, razočaranje, jeza ..., svetuje pa ustrezno zavarovanje ovc, čeprav se zaveda tudi tega, da ekonomika to težko dopušča in da je ovce v planinah težko izolirati.

ANKETNA RAZISKAVA

Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani je oktobra 2020 izdala Podrobno poročilo o rezultatih raziskave odnosa širše javnosti do volka in upravljanja z njim, s podnaslovom Poročilo anketne raziskave, izvedene v sklopu projekta Spremljanje varstvenega stanja volkov v Sloveniji v letih 2017/2020. Primerjali so odnos različnih interesnih skupin, med katerimi so bili predstavniki, ki so ali pa niso imeli škode po volku.

"Običajno ovca sledi gospodarju, če ji ponudi soljeni kruh. Tokrat ni tako. Žival je prestrašena, vrti se v krogu in noče slediti vodniku, zato ostankov tropa sploh ni bilo mogoče odpeljati na varnejši kraj ..."

Med povzetki ključnih ugotovitev so, da anketiranci splošno kažejo pozitiven odnos do volka in si želijo njegove ohranitve za prihodnje generacije. Rezultati kažejo, da je večina dobro informirana o številu volkov, hkrati pa prepoznajo pomembno vlogo, ki jo ima volk v ekosistemu za regulacijo števila rastlinojedcev. Javnost si ne želi nadaljnjega naraščanja populacije volka in ne nasprotuje odstrelu ter ga v primeru škode celo podpira. Hkrati so mnenja, da je treba uporabljati ustrezne zaščitne ukrepe za preprečevanje napadov volkov na pašne živali, ne strinjajo pa se z omejevanjem reje drobnice na območju, kjer je prisoten volk. Odškodnine kot sistem za blaženje konfliktov se jim zdijo ustrezen način, pri čemer so mnenja, da so odškodnine prenizke. (Več si lahko preberete v omenjenem poročilu.)

Spomini, ki ne zbledijo

Izpoved prof. dr. Jožeta Hlebanja iz Srednjega Vrha o času NOB

V Srednjem Vrhu se je pred 95-imi leti rodil Jože Hlebanja kot prvorojenec v družini Hlebanja. Danes upokojeni prof. dr. Jože Hlebanja živi v Ljubljani, spomine na mladost pa je strnil v pripovedi (objavljamo povzetek zapisa, pri originalnem zapisu je sodelovala Sonja Mirtič, predsednica ZB za vrednote NOB Dovje - Mojstrana.)

»Hlebanjeva družina je bila številčna, bil sem eden od sedmih bratov. Bilo mi je 17 let, ko se je začela vojna, brat Franc je imel 16 let, Janez pa 15 let. Januarja leta 1944 smo se vključili v partizane. Srednjevrške domačije so pogosto obiskovali partizani, kar pa Nemcem ni bilo všeč. Nadzorovali so kmetije, pregledovali hiše in poizvedovali, kdo so simpatizerji partizanov. Fantje smo jih opazovali z vrha hriba, kako pregledujejo kmetije. Bil je mrzel zimski dan, ko sta se pojavila partizana, Jeseničan – vodja zgornjesavske partizanske enote Ivko in Srečko. Zelo smo se ju razveselili, zato smo se jima priključili vsi trije Hlebanjevi. Po skrivni poti smo korakali do vrha hriba na Borovje. Dan se je začel nagibati k noči in utrujeni, premraženi smo prišli do

zemljanke. V njej je lahko prebivalo 10 ljudi. Zemljanka je bila zakrita s smrekovimi vejami in raševino, da je bila neopazna. Spremljevalca sta nas iz varnostnih razlogov namestila pod tri velike košate smreke, odložili smo nahrbtnike, sezuli čevlje in se pokrili z odejami, ki smo jih imeli s seboj. Vseh pet se nas je stisnilo. Noč je bila mrzla, temna in spokojna in začel nas je premagovati spanec. A nenadoma se je nemu od njiju zazdelo, da sliši šum, tiho je vprašal: "Kdo je?" Oglasili so se rafali iz avtomatskih pušk in Ivko je zavpil: "Nemci, bežimo!" V trenutku smo se razbežali in nihče iz skupine ni bil ranjen. Pri Apnih smo prečkali narasli potok Hladnik, nad Vavčarjevo hišo, in zapustili vas Srednji Vrh. Utrujeni in premraženi smo se usedli na planoto in ob lepem razgledu opazovali dolino in Borovje. Opazovali smo, kako so Nemci še vedno metali bombe v bivač, in srečo smo imeli, da nismo prenočili v zemljanki. Pot smo nadaljevali preko Jerič na Tabrah, prispeli na cesto, nato pa nadaljevali pot do Podkuž. Domačini so nas opremili s čevlji in obleko, tako smo pot nada-

Partizansko taborišče terenskih delavcev, kjer je bilo od maja 1943 do oktobra 1944 Orlovo gnezdo. Danes je težko dostopno, le plošča spominja na bivač.

Spominska plošča v Srednjem Vrhu / Foto: Jože Mirtič

ljevali do Orlovega gnezda, partizanskega taborišča terenskih delavcev ob levem bregu potoka Mlinca, v Matičevem talu nad vasjo Dovje. V bivaču sta nas sprejela partizana Ivan in Joža. Bivač je imel samo štiri ležišča, zato smo mi trije bratje dobili ležišče v lopi, v živi skali, nekaj metrov nad skupnim ležiščem. Tam smo bivali več mesecev.

Pozneje so brata Franca in Janeza poslali v Bazoviško brigado na Primorsko. Franca so blizu Idrije domobranci ujeli in ga poslali v taborišče Mauthausen, kjer sva se tudi pozneje srečala. Mene so poslali v partizansko enoto v 'jeseniške Rovte', kjer sem postal kurir od Rovt do Rateč in Planice. Orlovega gnezda nismo nikoli več videli, Nemci ga niso odkrili. Danes je težko dostopen, le plošča spominja na bivač.

Zaradi neprevidnosti pri opravljanju nalog v partizanih so me Nemci ujeli in poslali v Begunje, kjer sem bil obsojen na smrt. V Begunjah sem bil nekaj mesecev. Smrti me je rešil moj sošolec iz srednje tehnične šole v Celovcu, ko je prosil profesorja za matematiko, da je šel s prošnjo na gestapo, naj me pomilostijo. Profesor je dobil sporočilo: »Ustreljen ne bo, šel bo v taborišče Mauthausen.« V taborišču sem se srečal z bratom Francem. »Mučenje, trpljenje, lakota, poniževanje, to pa je zgodba za prihodnjik,« je dejal Jože.

Gorenjski kozolci ali Od stoga do kozuca

V okviru LAS Gorenjska košarica je izšla publikacija *Od stoga do kozuca*, ki obravnava kozolce na Gorenjskem. Tudi stoge v Dovjeh, Mojstrani, Martuljku, Kranjski Gori ...

IGOR KAVČIČ

Kozolec je nedvomno ena izmed slovenskih posebnosti. Kljub drugačnim tehnologijam sušenja in hrambe košnje v sodobnosti je kozolec še vedno eden izmed najbolj značilnih arhitekturnih elementov podeželske krajine še posebej na Gorenjskem. Če mu na jugu in vzhodu pokrajine rečejo kozuc, je na zahodu in severu Gorenjske uveljavljeno ime stog. Tudi steber kozolca se imenuje drugače – stoženek. Tudi o tem lahko prebiramo v publikaciji z naslovom *Od stoga do kozuca*. Natisnjena je bila v okviru CLLD-projekta Arhitektura gorenjskih vasi (financira ga Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020), ki se izvaja v okviru LAS Gorenjska košarica.

Gostota kozolcev na posameznem območju je največja v Bohinjski Češnjici, sledi pa Podkoren.

Publikacija je namenjena tako lastnikom kozolcev kot splošni javnosti, saj v njej avtorji z različnih področij iz več zornih kotov – s stališča arhitekture, nesnovne dediščine in odnosa raziskovalcev, uporabnikov in javnosti do kozolcev – osvetlujejo različnosti in podobnosti kozolcev na območju, ki ga pokriva LAS Gorenjska košarica, torej 14 gorenjskih občin (Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Tržič in Žirovnica).

Članke v publikaciji je prispevalo več avtorjev, strokovnjakov s posameznih področij, ki so sodelovali v tej interdisciplinarni raziskavi. Urednica pu-

blikacije Saša Roškar piše o kozolcih kot dediščini in namenu omenjenega projekta, Borut Juvanec spregovori o splošnih značilnostih kozolca s poudarkom na oblikah in tipih kozolcev obravnavanega območja. Tipologija je prikazana na kartografskih prikazih. Posebej je predstavljenih enajst kozolcev, ki so bili v okviru projekta podrobneje obdelani, narejeni so bili arhitekturni posnetki in obsežna fotografska in opisna dokumentacija.

Nina Kobal je v svojem prispevku opisala in analizirala v projektu izvedeni popis kozolcev – v 18 vaseh je bilo na podlagi popisnega lista popisanih in fotografiranih kar 569 kozolcev. Klemen Klinar kozolce predstavi kot nesnovno kulturno dediščino, pri čemer je največ pozornosti posvetil na-

rečnim izrazom za kozolec in njegove sestavne dele ter znanju, zgodbam in modrostim o kozolcih. Širša ekipa sodelavcev Katarina Čufar, Luka Krže, Maks Merela, Klemen Novak, Jože Planinšič, Angela Balzano in Saša Roškar predstavljajo raziskave lesa in dendrokronološke raziskave na izbranih petih kozolcih, v zaključku pa Borut Juvanec obravnava še principe za vzdrževanje kozolcev, s katerimi ohranimo njihove lokalne značilnosti in tudi materialno substanco čim dlje v dobrem stanju. Publikacija *Od stoga do kozuca* je izjemno bogata tudi s fotografijami, risbami, zemljevidi, grafi in preglednicami. Bralcu prinaša veliko znanja o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti kozolcev na Gorenjskem.

Odlični rezultati letošnje Kranjskogorske desetke

Tradicionalnega desetkilometerskega teka za Kranjskogorsko desetko, ki ga organizira Turistično društvo Kranjska Gora, se je skupno udeležilo nekaj manj kot devetdeset odraslih tekačev, otroškega teka 1ka pa nekaj več kot trideset otrok.

MAŠA LIKOSAR

Tudi na letošnji, že 26. Kranjskogorski 10ki, ki je tradicionalno potekala 15. avgusta, so na udeležbo vplivale razmere v zvezi z epidemijo ter vroče in nepredvidljivo vreme, zato je bila udeležba z nekaj manj kot devetdesetimi tekači na glavni progi skoraj pol manjša kot običajno. Vseeno je bila po besedah organizatorjev glede na trenutne razmere dobra, skupaj z udeleženci so dokazali, da se tovrstne prireditve brez večjih težav in tveganj da organizirati. Potem ko je kazalo, da bo treba teči v peklenski vročini in da tekmo lahko zmoti hudo neurje, je na koncu pozitivno presenetilo celo vreme. "Lep in nezahteven tek je bil v užitek vsem našim udeležencem," je dejala Klavdija Gomboc, predsednica TD Kranjska Gora.

Kljub manjši udeležbi smo bili na letošnji Kranjskogorski 10ki priča odličnim rezultatom. Tobi Gaberšček iz TD Bovec je namreč z rezultatom 31:53,7 postavil rekord proge. "Dva dni pred tekom sem se cepil proti covidu-19 in

sem čutil nekoliko reakcije, poleg tega nas je pestila vročina. Na tek se sicer nisem pripravljaj, zame je bil kot trening in predpriprava za nekoliko večji napor. Po tekmi sem se podal še na dvajsetkilometrski tek," je po zmagi dejal Gaberšček, ki se je Kranjskogorske desetke udeležil že četrtri. Za njim ni veliko zaostal Primož Kobe iz Fit kluba Novo mesto, ki je progo pretekel v času 32:14,4. S časom 34:04,3 je v cilj kot tretji pritekel Matic Modic iz TK Jožica, leta 2018 najboljši Slovenec na Ljubljanskem maratonu. "Že dve leti se nisem udeležil tekaške tekme, kar se odraža na pripravljenosti. Pogrešam športne dogodke, druženje in adrenalin, ki ga čutiš ob tem. Zlasti Ljubljanski maraton bi rad še kdaj pretekel," je povedal Modic.

Pri ženskah je s časom 36:29,0 slavila Anja Fink iz AAD Slovan. "Prišla sem naredit en dober trening, z ekipo se bomo po tekmi še iztekli. Kranjska Gora se mi zdi kot športna destinacija super. Tekla sem zelo sproščeno, morda je bilo le v prvi polovici čuti nekoliko napora zaradi vzpona, v

Najboljše tekačice 26. Kranjskogorske 10ke: Neža Žerjav, Anja Fink in Neja Kršinar / Foto: Tina Dokl

Najboljši tekači 26. Kranjskogorske 10ke: Primož Kobe, Tobi Gaberšček in Matic Modic / Foto: Tina Dokl

Otroškega teka 1ka se je udeležilo nekaj več kot trideset otrok. / Foto: Marko Čufar - Prezlc

drugi polovici pa ni bilo problemov," je občutke strnila Finkova. Druga je bila domačinka Neža Žerjav s časom 38:43,6 iz ND Rateče-Planica, tretja pa z minimalnim zaostankom Neja Kršinar (38:43,9). Domačinka Neža Žerjav se Kranjskogorske desetke redno udeležuje. "Letos sem dosegla osebni rekord, od zadnje desetke sem bila tokrat boljša za petnajst sekund," nam je zaupala Žerjavova.

Kranjskogorska desetka poteka tudi v sklopu serije Gorenjskih tekov – Gorenjska, moj planet 2021.

»Z nogo melje, ko se pelje, z roko smer ravna«

Društvo invalidov občine Kranjska Gora je v torek, 10. avgusta, organiziralo tradicionalno kolesarjenje v počastitev občinskega praznika.

SUZANA P. KOVAČIČ

Poleg svežega zraka, kolesarskih kilometrov za zdrav duh v zdravem telesu je bila to "odlična priložnost tudi za druženje, ki smo ga zaradi epidemije covid-19 tako pogrešali", je povedal predsednik društva Marko Košir. Izbrana kolesarska tura je bila podobna tistim iz prejšnjih let: po jutranjem zboru pred zdravstveno postajo Kranjska Gora kolesarjenje po kolesarski stezi do Rateč, do mejnega kamna z Italijo, vmes pa jutranja kavica v okrepčevalnici Pehta v Veliki dolini. Sledil je postanek na počivališču v Ratečah, kjer so se pri spomeniku poklonili spominu na osamosvojitveno vojno leta 1991. Lepo je bilo prisluhniti slovenski pesmi, prve takte je ubral Matija Dominko, sicer športni referent v društvu. Tudi kultura jih povezuje ... Mira Smolej je za kolesarje prav posrečeno priredila reklamo za kolesa Partizan (originalno jo je napisal Frane Milčinski - Ježek).

Bil je vroč avgustovski dan in pri Šurcu v Ratečah so si kolesarji privoščili nekaj osvežilnega, kosilo pa jih je čakalo v gostilni Zelenci. "Izbrana kolesarska trasa ni zahtevna, saj je naš cilj, da jo zmorejo prekolesariti prav vsi," je poudaril Košir. Nekateri člani društva so namesto s kolesom do Zelencev prišli peš, še prej pa so si pogledali čudovito okolje naravnega rezervata.

"Epidemiji navkljub nam je v zadnjih mesecih nekaj dejavnosti uspelo izvesti. Organizirali smo pohoda; na prvem smo obnovili znanje o naravnem rezervatu Zelenci, na drugem smo pogledali, kako Klemen Zupančič - Grizli v Rutah pripravlja kopo, se sprehodili po gozdni učni poti, nekateri še dlje do prvega Martuljškega slapu. Družimo se in tekmujemo z drugimi invalidskimi in upokojenskimi društvi gorenjske regije v športnih panogah,

kot so pikado, balinanje in kegljanje z nihajno kroglo, in smo dokaj uspešni. Junija smo preživeli čudovit teden na Korčuli, za en avtobus nas je bilo. Imeli smo tudi kopalni dan v Dolenjskih Toplicah (vstopnice so nam ostale še od lani), konec avgusta pa uživali na ribiškem pikniku na ladjici v slovenskem Primorju. Septembra načrtujemo zdravstveno rehabilitacijo v Dolenjskih Toplicah, oktobra letovanje v Rovinju, velika želja članstva je tudi izlet v Medžugorje, in če ne bo znova kakšnih omejitvenih ukrepov, ga bom organiziral še letos," je povzel Marko Košir in še enkrat poudaril, kako pomembno je druženje, sprostitvev. Približno 280 imajo članov skupaj s podpornimi člani. V svojo sredino vabijo tudi nove člane.

Na začetku leta so članom, ki se težje prebijajo skozi življenje, pripravili prehranske pakete pomoči. "Ko je stiska prevelika, poplačamo tudi kakšno položnico," je pojasnil Košir in pohvalil naklonjenost občine do njihovega

delovanja. Člane, ki se zaradi različnih razlogov ne morejo udeleževati društvenih dejavnosti, obiskujejo na domu in v Domu Viharnik. Z drobnimi pozornostmi se jih spomnijo ob praznikih, kot so novo leto, dan žena ... Referentka za socialo v društvu je Darinka Tarman.

Organizirajo meritve sladkorja, holesterola, krvnega tlaka. "S predsednico Društva bolnikov z osteoporozo Jesenice se dogovarjamo, da bi našim članom s pomočjo posebnega aparata omogočili tudi merjenje kostne gostote."

Marko Košir je pozval tiste starejše člane, ki potrebujejo prevoz do zdravstvenih in drugih javnih ustanov ter ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, naj pokličejo Prostofer na brezplačno številko 080 10 10. Temu vseslovenskemu projektu se je pridružila tudi Občina Kranjska Gora, ki ima za ta namen na voljo električni avto, prevoze pa opravljajo prostovoljni vozniki.

Postanek pri spomeniku v Ratečah

Tekaško-gorniški dan v Mojstrani in okolici

Triglav Trail Run je združil tekaško-gorniške vsebine. Tekaske preizkušnje z mednarodno udeležbo so bile različnih zahtevnosti, tudi domačini niso razočarali.

SUZANA P. KOVAČIČ

Deset ur, 35 minut in 58 sekund je Marjan Zupančič potreboval za 76,5 kilometra dolgo progo in 4500 višinskih metrov, da je stopil na zmagovalno stopničko najzahtevnejšega teka v okviru Triglav Trail Runa. Najdaljša trasa je potekala v Triglavskem narodnem parku vse okrog Triglava. »Proga je bila tehnično zahtevna, ampak lepa. Tekma je bila dobro organizirana in upam, da se obdrži. Sledili smo napravam GPS, tekli oziroma hodili po markiranih gorskih poteh,« je povedal zmagovalec Marjan Zupančič. Na stopničke sta stopila še Denis Sitar na drugem mestu (13;14:55), tretji je bil Mitja Kelemen (13;31:30). Ciljno črto je prešlo 15 gorskih tekačev, med ženskami Italijanka Marta Poretti (14;18:13) in Špela Cvetrežnik (15;18:38).

Tudi tek Triglav lakes je bil zahteven tekaški izziv v razdalji 47 kilometrov s 3170 višinskimi metri. Trasa je potekala iz Mojstrane do planinske kočice v Vojah. Zmagal je Tomaž Dolar s časom 5;42:53, drugi je bil Urban Žitnik (6;05:17), tretji Dejan Labes (6;14:18). Med ženskami je slavila Nemka Lena Glasbrenner (6;28:11), druga je bila Madžarka Erzsébet Prokopp (8;01:15), tretja Avstrijka Katja Lederer (8;33:39). Ciljno črto je prešlo 23 gorskih tekačev in devet tekačic.

Najštevilnejša udeležba z nekaj več kot sto tekači je bila na teku Vrata Valley v razdalji 26 kilometrov in 1350 višinskih metrov pod Triglavsko severno steno. V moški konkurenci

Otroškega Lumar teka se je udeležil desetletni Miha Šorin, ki je prišel pred muzej na delavnice, sproti odtekel nekaj kilometrov – in zmagal. Na sliki v družbi Luke Kovačiča, zmagovalca 26-kilometrskke preizkušnje. / Foto: Tina Dokl

Zmagovalec najdaljše in tehnično najzahtevnejše 76,5 kilometra dolge trase s 4500 višinskimi metri Marjan Zupančič / Foto: Life

je slavil Luka Kovačič s časom 2;15:08, drugi je bil Slovak Mike Strezo (2;32:01), tretji pa Gregor Mišmaš (2;42:32). Drugouvrščeni Slovak Strezo je bil v naših krajih na poročnem potovanju, z ženo sta bila navdušena nad lepotami Slovenije. Oba sta osvojila tako Triglav kot tudi tek Vrata Valley. Tudi domačini niso razočarali, v deseterici najboljših na 26 kilometrov so bili Gaber Lah s četrtnim časom (2;46:09), Aleš Mertelj petim (2;56:13), Franci Teraž desetim (3;02:07) ... Med ženskami je slavila Madžarka Zsafia Vincze (2;55:17), druga in tretja sta bili Belgijki Ann Andries (2;59:35) in Astrid Van Cleef (3;02:54). Za najmlajše ljubitelje teka in družine je bil organiziran Lumar tek po uhojenih poteh ob Triglavski Bistrici.

Organizator prireditve je bila Agencija Life, partnerja pa Turizem Kranjska Gora in Slovenski planinski muzej. Vodja muzeja Matjaž Podlipnik je bil z organizacijo dogodka zadovoljen (število tekačev je bilo omejeno, tekli so po javnih poteh), in kot je še dejal, muzej z vključenostjo v različne dogodke, ki zadostijo tudi kriterijem njihovega poslanstva, s tem privablja k ogledu ne samo muzealce, ampak še druge ciljne skupine. Pred muzejem je bilo več spremljajočih aktivnosti, zanimanje je pritegnila tudi igra Štrbunk.

Kranjska Gora gostila prvi Spartan Race Slovenia

Gre za tekmo iz sloveče serije tekov čez ovire, ki je najboljšim prinesla tudi vstopnice za evropsko in svetovno prvenstvo. Čeprav so tekli le sprint, je v ženski konkurenci pričakovano slavila svetovna prvakinja Slovenka Rea Kolbl.

SUZANA P. KOVAČIČ

Spartan Race Slovenia, ki so ga organizirali v soboto, 28. avgusta, bi morala Kranjska Gora gostiti že lani. »Najbolj sem vesel, da smo ta dogodek končno izpeljali. Zaradi epidemije ter nepredvidljivega spreminjanja pogojev za izvedbo dogodkov in prehajanje mej smo ga morali večkrat prestaviti in tudi vsebinsko prirediti, a nam je le uspelo,« je v imenu organizatorja povedal Simon Rožnik, direktor agencije Extrem, ki je tudi sam preizkusil zahtevno petkilometrsko progo z 20 ovirami in za to disciplino netipično veliko, kar 800 metri vzponov, ter izživ končal v prvi deseterici.

Z izzivom se je spoprijelo tristo tekmovalcev iz osemnajstih evropskih držav. »Naše ambicije so bile vsaj desetkrat večje, in če ne bi bilo korone, bi cilj tudi dosegli,« je pojasnil Rožnik. Zahvalil se je tudi občini Kranjska Gora in Slovenski turistični organizaciji za podporo pri izvedbi prvega Spartan Race Slovenia.

»Kranjskogorski Spartan je bil res zahteven, predvsem zaradi velike višinske razlike, ki je bolj značilna za

Vsekakor prireditve, zanimiva tudi za obiskovalce / Foto: Dino Š. Jugovac

daljše razdalje, medtem ko sprinti običajno potekajo bolj po ravnem. Me pa veseli, da je Spartan Race končno prišel tudi v Slovenijo, in lahko rečem, da je to eno izmed mojih dveh najljubših spartanskih tekmovališč,« je povedala zmagovalka elitne ženske skupine in ambasadorka tega športa Rea Kolbl, ki sicer živi v Koloradu v Ameriki, kjer je ta šport najbolj poznan.

Spartan Race je razdeljen na tekmo profesionalnih (elite) in ljubiteljskih (open) tekačev, med njimi pa še v starostne

kategorije. Najboljših deset tekmovalcev si je priteкло vstopnice za evropsko in svetovno prvenstvo. Med moškimi je v skupini elite zmagal Italijan Manuel Moriconi, drugi je bil Slovenec Žiga Koprivnik, tretji pa Hrvat Bojan Grbić. Med prvih deset se je med Slovenci uspelo uvrstiti še Luku Vidicu na osmem mestu in Simonu Rožniku na devetem mestu. V ženski konkurenci elite je kot že omenjeno slavila Rea Kolbl, druga je bila prav tako Slovenka Anja Robavs in tretja Italijanka Giusy Celiento ...

Vrača se tek na velikanko

Kar gre gor, mora tudi dol oz. kjer pozimi orli letijo navzdol, septembra tekači tečejo navzgor. Na letalnico bratov Gorišek se vrača Red Bull 400 Planica, najstrmejša in najzahtevnejša Red Bull 400 preizkušnja na svetu. Prireditve bo v soboto, 11. septembra. Proga je dolga 400 metrov in višinske razlike 202 metra. Tekmovalo se bo v kategorijah 400 metrov ženske, 400 metrov moški, 4-krat 100 metrov moška štafeta, 4-krat 100 metrov mešana štafeta in pa 4-krat 100 metrov poklicna štafeta, kjer k tekmovanju vabijo gasilce, gorske reševalce, vojake, policiste, zdravstvene delavce ter CZ. Stroška prijavnine za poklicne štafete ni, ekipe pa morajo ob prijavi predložiti dokazilo o včlanjenosti v krovno nacionalno organizacijo. Tekmovalci se prijavijo z e-prijavnico na spletni strani dogodka www.redbull.si/400. Časovnica tekmovanja bo objavljena v tednu, ko bo izpeljan dogodek, na prizorišče bo možen vstop s PCT pogojem. S. K.

Julian Trail Run

Julian Trail Run team od 24. do 26. septembra napoveduje več tekaških preizkušenj, od najzahtevnejših razdalj ob smaragdni Soči, po razglednih vrhovih s pogledom na Triglav, mimo Bleda in v čudoviti alpski okolici Kranjske Gore do tehnično manj zahtevnih, ki bodo prav tako ponudili nekaj tistega, kar mnoge popelje s ceste v tek po brezpotjih. Za krajše razdalje (10, 15 ali 30 kilometrov) bo start v Kranjski Gori, start 60-kilometrskega teka bo v Žirovnici, 100-kilometrskega v Radovljici in 170-kilometrskega v Kobaridu. Pri vseh tekih bo cilj v Kranjski Gori. Letos je možna prijava s turističnim bonom – BON21. Več informacij o letošnjem Julian Trail Run dobite na <https://trailrun.si/>. S. K.

Idejno zasnoval gorski hotel na Vitrancu

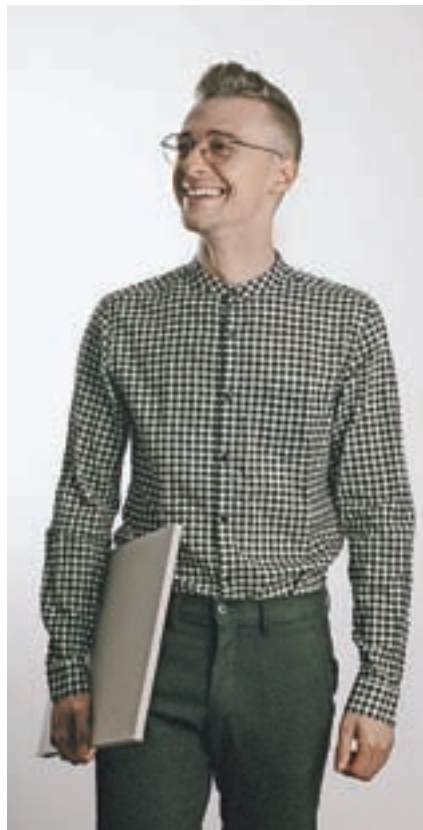
Matic Benet je pred nedavnim zaključil magistrsko delo z naslovom Idejna zasnova gorskega hotela na Vitrancu, ki je zelo povezano s Kranjsko Goro, njeno zgodovino in aktualnimi prostorskimi problemi lokacije.

SUZANA P. KOVAČIČ

»Zagovor magistrskega dela sem začel s staro fotografijo z Vitranca, iz let, ko so moji stari starši v mladih letih vsak konec tedna hodili na Vitranc uživati v razgledu in šli v kočo na pijačo,« je povedal Matic Benet, ki tudi sam, tako kot njegovi predniki, rad sodeluje z domačim krajem Kranjska Gora, ki najde mesto tudi v njegovem oblikovanju. Ko se je odločal o vsebini magistrskega dela na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani, je bil dovolj že pogled. Na Vitranc. »Koča na Vitrancu, ki je v zasebni lasti, propada. Raziskal sem možnosti, kako bi znova lahko oživili lokacijo, in sem idejno zasnoval projekt, ki je kombinacija gorskega hotela, gorske kočice in glampinga in je vezan na gradnjo gondole na Vitranc. Želel sem narediti nekaj, kar bo dostopno, v osrčju narave, sproščeno in športno, prestižno pa je že tako zaradi same lokacije,« je pojasnil.

GRADNJA BI BILA EKOLOŠKA IN ENOSTAVNA

Njegova idejna zasnova hotela na Vitrancu je izven območja Triglavskega narodnega parka, tudi varovalni gozd se izogne jasi na vrhu Vitranca. Kljub temu gre za ekološko pomembno območje, kjer je tudi nekaj več zakonodajnih pogojev. Matic Benet zagotavlja, da bi bila gradnja ekološka in enostavna. »Ogromno sem raziskoval na primerih dobre prakse v tujini in skozi maketo. Čez sto maket sem naredil, da sem prišel do končne rešitve. Na obstoječi lokaciji sta dva skupka smrek in zdelo se mi je pomembno, da to ostane. Iz tega je prišla rešitev za samo dve stavbi, povezani s podzemnim podhodom. Umeščeni sta malo pod rob pobočja, da ostaneta v topografiji in da nista previsoki. Iz ene stavbe se odprejo pogledi na Julijske Alpe (Škrlatico, Razor, Prisank, Jalovec, Mangart in v ozadju »skrit« Triglav), iz druge stavbe na Karavanke. Že v stari koči so bili pogledi iz

Matic Benet / Foto: Uroš S. Abram

V obsevu pobočja in smrek. Stavbi sta umeščeni malo pod rob pobočja, da ostaneta v topografiji in da nista previsoki. / Foto: render M. Beneta

okenc usmerjeni na gorske vrhove in to sem želel ohraniti oziroma vključiti na malo drugačen način. Pomembno je, da se uokvirni pogled ven kot slika, a z občutkom, kot bi bili dejansko zunaj. Predvidel sem naravne, lokalne materiale (prevladujeta smreka in macesen), da je vse čim bolj avtonono. Poskušal sem vključiti čim več naše dediščine, zato sem se odločil tudi za skodle,« je pojasnil in pokazal eno od starih fotografij iz Podkorena, na kateri je hiša prekrita s skodlami. Podolgovati volumni spominjajo na stare skednje, streha na obeh stavbah pa je klasična dvokapnica – zaradi vremenskih pogojev v gorskem okolju. »Zunaj stavb ni luči, zvečer gledaš zvezde.«

V MISLIH JE IMEL OBISK DOMAČINOV – KOT V STARIH ČASIH

Opravil je analize vetra, kako stavbi postaviti, da piha mimo slemen. Velike steklene površine, ki so obrnjene proti sončni strani, zagotavljajo pasivno ogrevanje. Idejna zasnova hotela vključuje restavracijo in bar, ki sta namenjena tudi zunanjim gostom, v mislih je imel tudi obisk domačinov – kot v starih časih. Za nastanitve je predvidel dvanajst klasičnih sob v toplem lesu, še več zasebnosti nudijo tri bivalne enote. V projekt je vključil še velnes, sobo za vadbe, plezalno steno. Tudi povezovalni podhod ima svojo namembnost. Del njega je prostor za druženje, del za počitek, rahel naklon pa vzbuja dramatičnost gorske lege.

»Fasade sem raziskoval z risbami, hotel sem vključiti čim več tehnik in kar najbolj sodi v to okolje. Okna sem pomaknil navznoter, zunanji okenski okviri zato nudijo prostor za sedenje s pogledom na gore,« je pojasnil.

LOTIL SE JE ARHITEKTURNIH PROBLEMOV KRANJSKE GORE

V uvodnem delu magistrskega dela pa se je najprej lotil arhitekturnih problemov Kranjske Gore. Primerjal je stare in nove fotografije in ugotavljal,

Restavracija / Foto: render M. Beneta

kaj se je v Kranjski Gori spremenilo na bolje in kaj je šlo na slabše. V zgodovinskem delu si je precej pomagal z gradivom pokojnega Vida Černeteta. Osredotočil se je na promet, ki se že ureja s Celostno prometno strategijo, na stanovanja za mlade, za katere si želi, da bi ostali in ustvarjali v Doli-

ni. Naredil je tudi analizo večjih stavb v Kranjski Gori po kvadraturi in namembnosti. »Turizem v Kranjski Gori zdaj živi celo leto, kar je odlično. Idejno zasnovo hotela na Vitrancu sem umestil tudi v ta kontekst, kaj vse je možno doživeti. Od gornišтва, turnega in alpskega smučanja do padalstva.« Matic Benet, ki v prostem času ustvarja iz gline, kar je zanj neke vrste joga, je nase že opozoril v četrtem letniku študija, ki ga je opravljal v Nürnbergu v Nemčiji, ko je osvojil drugo mesto na natečaju za preoblikovanje železniške postaje v hotel. Po uspešnem zagovoru magistrskega dela upa, da bo idejna zasnova hotela na Vitrancu v prihodnosti tudi dejansko zaživela ...

Velnes / Foto: render M. Beneta

Nagrajenci nagradne križanke, objavljene v reviji Zgornjesav'c dne 13. avgusta 2021 z geslom RECETI ZA ZDRAVE PRESNE SLADICE, so: 1. nagrado – darilno kartico OBI v vrednosti 20 evrov – prejme **Jožica Krevh** iz Kranja, 2. in 3. nagrado – knjigo *Več kot sanje/Jaz, midva, mi* – prejmeta **Zdenka Ažbe** iz Kranja in **Justin Legat** iz Naklega. Nagrajencem iskreno čestitamo.

Nogometna šola Kranjska Gora vabi otroke k vpisu

Nogometna šola Kranjska Gora, ki deluje v sklopu Športnega društva Kranjska Gora, tudi v letošnjem šolskem letu nadaljuje organizirano vadbo nogometa. Ob tem fantje in dekleta od 5. do 15. leta starosti vabijo k vpisu v nogometno šolo. Njihov cilj je vsem otrokom nuditi sproščeno in varno okolje, kjer lahko razvijajo svoj športni in družbeni potencial. V jesenskih in spomladanskih mesecih vadba poteka v Športnem parku Ruteč, pozimi pa v dvorani in telovadnicah kranjskogorske občine. Vse ekipe (U15, U12, U9 in člani) tekmujejo v medobčinskih ligah pod okriljem Medobčinske nogometne zveze Gorenjska.

Vse organizirane vadbe potekajo pod vodstvom licenciranih trenerjev. Otroške selekcije trenirata Tanja Žerjav in Tilen Bučič, člani, ki so že začeli ligaške obračune, pa Nevzet Halilović. Treninge za mlajše selekcije začnejo septembra, potekajo pa od dvakrat do trikrat tedensko v popoldanskem času. Za vse zainteresirane bodo imeli dan odprtih vrat 10. septembra ob 16. uri na igrišču pri nekdanjem Porentovem domu v Kranjski Gori. Za več informacij je na voljo vodja nogometne šole Tilen Bučič po telefonu številka 040 236 876 ali elektronski pošti ns.kranjskagora@gmail.com. **K. S.**

Jutri s kulturnimi poniji na Vršič

Vzpon na najvišji slovenski prelaz ali potovanje v preteklost? V soboto, 4. septembra, se bo odvil 7. Red Bull Goni Pony, retro praznik, kjer skupaj na legendarnih ponijih poženejo 'hudiča na vrh Vršiča'. Ne pozabite na retro opravo v slogu šestdesetih, sedemdesetih ali osemdesetih let, zlatih let ponija. Najboljša retro kolesarka in kolesar bosta tudi letos nagrajena. Start bo ob 15. uri, na prireditveni prostor za hotelom Kompas v Kranjski Gori bo možen vstop samo z izpolnjenim pogojem PCT (preboleli, cepljeni, testirani), na prizorišču bo možno opraviti hitri antigenski test. Zapora ceste na Vršič bo od 11. do 13. ure ter od 14.30 do 18. ure. **S. K.**

V Kranjsko Goro prihaja Karavana okusov

V soboto, 11. septembra, bo na parkirišču pred hotelom Kompas v Kranjski Gori pravi gurmanski praznik, saj prihaja Karavana okusov, potujoča kuhinja (t. i. street food). Flota 'tovornjačkov' karavane okusov bo svoje dobrote ponujala od 10. do 22. ure, za dobro vzdušje pa bo skrbel Samo Satler, starosta pravega glasbenega izbora. Šoferji/kuharji potujoče kuhinje in točilnih pultov na kolesih bodo s svojo ponudbo zagotovo navdušili vse, ki so željni preizkušanja novih okusov (od argentinskih uličnih jedi, štrukljev s Kofc, burgerjev, palačink, španskih sladkih specialitet, pic, koktajlov ...). **S. K.**

Okrepčajte se v objemu Špikove skupine

Posebnost ponudbe v Brunarici pri Ingotu v Jasenjah je način priprave in kuhanja enolončnic na odprtem ognjišču.

Sredi 60. let prejšnjega stoletja so se trije gospodarji vsako poletje za nekaj časa preselili v Jasenje in ročno kosili travnike. Zadnja košnja pod njihovim vodstvom je bila sredi 70-ih let prejšnjega stoletja. Ko se je prenehala pasti še živina, je planina samevala. Leta 1992 jo je ponovno začel oživljati Ingo, naslednik enega od lastnikov. Združil je kmetijstvo in turizem. S svojo družino je začel pisati zgodbo, kako živeti v sožitju z naravo, sam pridelati hrano in jo ponuditi svojim gostom. Gostom nudijo domače sokove, vroč čaj iz zdravilnih zelišč, lahko si privoščijo tudi šilce žganega. Sladokuscem pripravijo odlične hišne sladice, kot je domač jabolčni zavitek. Ker je do brunarice treba priti peš, a po urejenih poteh, si planinci več kot zaslužijo pristno domačo malico. Ponudili vam bodo joto, ričet, obaro, žgance ... Posebnost je, da jedi kuhajo v kotlu na odprtem ognjišču. To ima poseben čar, ne samo ker gostje kuhanje lahko opazujejo, ampak ker odprto ognjišče doda svoj 'okus'.

Brunarica pri Ingotu bo odprta tudi v septembru in oktobru ob koncih tedna, za naročene skupine pa po dogovoru.

SESTAVIL: F. KALAN	UKLON, POVES	KONČNA ŠOLSKA ZABAVA	ESEJST FINCI	BIVŠA RTV MODERA- TORKA (OLGA)	TERME	UROŠ LAJOVIC	NASELJE PRI BLEDU	KNJIGA Z ZEMLJE- VIDI
UVODNA GLASBA V OPERI	3							
KAMNITO ORODJE IZ PALEOLIT- TIKA					16			
GORA GRŠKIH BOGOV			12			BORUT LESJAK REKA V TURČIJI	1	
GEORGE EASTMAN			SL. SLIKAR (FRANCE) FR. PISEC (LOUIS)					
IGRALKA RINA				BERAČ IZ ODISEJE ODLOM, ZLOM		6		
NAŠA PEVKA (LARA)				18			ČEBELJI SAMCI	ODCEPITEV
GORENJSKI GLAS	DENARNA USTANOVA	GRŠKA ERINJA AFRIŠKA ANTILOPA						
DIRIGENT LESKOVIC			15		VELIKA JEZA SOZVOČJE TONOV			
PRIJETEN VONJ						OLIVER COX SIGNAL ZA NEVARNOST		8
KRAJ PRI ZADRU	14			IGRALKA WINSLET AZIJSKI MEDVEDEK				
KRŠKO			NOVO- TVORBA NOVOZE- LANDŠKI DOMAČINI	10				
GLAVNO MESTO ERITREJE						9	ETOLJJA (GRŠKI ZAPIS)	SLIKAR ZANROV
ARAGON ARAKS KARDITIS	ENIGMA	PEVEC HRIBAR ZODIAKALNI ZNAK		4				
ZAČETNI DEL ČESA					PEVKA ZNIDARIČ NATISK		13	
KOŠARKAR DRAGIČ			11			THOMAS NELSON ZMAGA PRI SAHU		
GLASBENIK SMOLAR	5			RIMSKI BOG LJUBEZNI MEDNAROD- NI JEZIK				
NIKOLAJ NIKITIN			ITALCI, ITALIKI RICHARD GERE		17			
VNETJE SRČNE MIŠICE			2				7	
MITOLOŠKI VELIKAN TUDI ARGUS						ANA TURK		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18

BRUNARICA PRI INGOTU

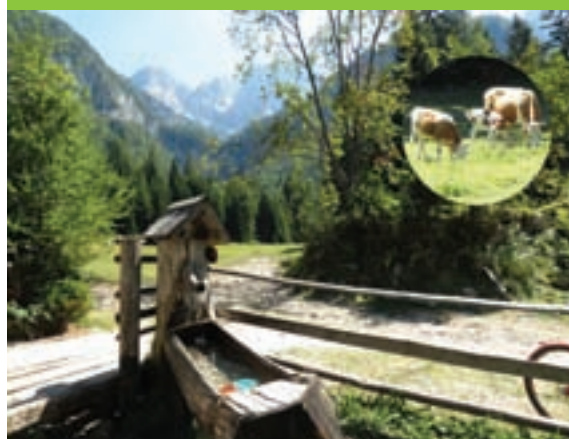

IZLET V KULINARIČNE IN KULTURNE DOGODIVŠČINE

V Jasenjah, planšariji nad Gozdom Martuljkom, je lepo ob vsakem vremenu in veselimo se vašega obiska.

T: 041 749-048, 031 749-048
E: barbara.robic@telemach.net
www.jasenje-priingotu.com

Nagrade: 1. nagrada: darilni bon v vrednosti 15 EUR, 2. nagrada: darilni bon v vrednosti 10 EUR in 3. nagrada: darilni bon v vrednosti 5 EUR

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 22. septembra 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

01/23-55-665 www.cresnik.si

Spodnja Senica 20, 1215 Medvode

TORI MASTER X

AKCIJA 1.270,00€

HITRI KREDIT - BREZ POLOGA

leanpay

NA OBROKE - ODOBRITEV TAKOJ

56,83€/mesec -24 obrokov

39,19€/mesec -36 obrokov

30,38€/mesec -48 obrokov

Velika ponudba RABLJENIH VOZIL

**PRODAJA
SERVIS**

z znano zgodovino in garancijo

• **Jamčimo Kvaliteto**

• **Financiranje
uredimo takoj**